

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. — Popusti po dogovoru. Inzerati davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaifova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo: Knaifova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Demisija vlade RR

Radi včerajšnjega glasovanja v Narodni skupščini je Uzunović podal demisijo. — Nočne avdijence na dvoru.

— Beograd, 29. jan. Kakor je bilo pričakovati, je povzročil včerajšnji afont radičevcev proti radikalom izbruh krize in demisijo vlade. Glasovanje v Narodni skupščini je učinkovalo kakor bomba in vse mesto je govorilo o njem. Radičevci so bili izredno rezervirani, opozicijonci niso prikrivali svojega škodoželja, radikali pa so morali priznati, da so v velikih skrbih.

Ob 3. popoldne je Uzunović sklical konferenco radikalnih ministrov, katerim je sporočil svoje naziranje, da je

sodelovanje z radičevci nemogoče in da mora zato vlada odstopiti. Ministri so Uzunovičovo stališče odobrili, ravno tako tudi radikalni klub, ki se je sestel ob 4. k. nujni seji.

Ob 17. je Uzunović odšel na dvor in izročil kralju demisijo vlade. Avdijenca je trajala do 18.

Zvečer je bil v daljši avdijenci predsednik Narodne skupščine Marko Trifković, za njim pa je bil ob 11. ponoči sprejet še predsednik radikalnega kluba Ilija Mihajlovič.

Davidović in Radić predlagata koncentracijo

Konzultiranje šefov parlamentarnih klubov. — Radić in Davidović sta za vlado široke koalicije. — Pribičević za nove volitve ali delovno vlado.

— Beograd, 29. januarja. Z reševanjem vladne krize, ki je tako nenavadno izbruhnila včeraj popoldne, se je pričela danes popoldne na vse zgodaj. Ker je bil že sredi sprejet na dvoru predsednik radikalnega kluba Ilija Mihajlovič, je danes prišel na vrsto Stevan Radić, ki je bil sprejet od kralja ob 9. dopoldne in ostal v avdijenci do 10.20. Ko je zapuščal dvor, se je na ulici pred dvorom srečal z Ljubom Davidovićem, ki je baš prihajal v avdijenco, ter se z njim zelo prišerno pozdravil in nekaj časa razgovarjal, kar je vzbudilo živahne komentarje. Stevan Radić je v spremstvu Pavla Radića in znanega Uzunovičevega zaupnika Mite Dimitrijevića. »Kakor veste so skoro vse stranke Narodne skupščine za politiko narodnega sporazuma. Zato sem predlagal kralju, da bi bilo najbolje, ako se sestavi vlada najširše koncentracije. Predlagal sem vlado, ki naj bi jo sestavili zastopniki radikalne, demokratske, hrvatske seljske in slovenske ljudske stranke. Kar se tiče SLS, se razume, da je to težko vprašanje. V tem oziru sem moral postaviti gotove pogoje, zlasti radi znanega volinskega proglaša SLS. Kroni sem tudi navedel tri osebe, ki bi prišle v poštev za sestavo take vlade: ali radikal Mar-

ko Trifković ali demokrat Davidović ali vodja zemljoradnikov poslanec Joka Jovanović.

Nato je Stevan Radić govoril o fuziji HSS z zemljoradniki, ki je po njegovem mnenju združila že gotova stvar.

Ob pol 11. je bil sprejet na dvoru Ljubom Davidović. Njegova avdijenca je trajala do pol 12. Po avdijenci je izjavil Davidović novinarjem: »Povedal vam bom vse, kar sem kroni svetoval. Ker so razmere take, da so nemogoče volitve, sem predlagal koncentracijsko ali pa široko koalicijsko vlado.«

Opoldne je bil sprejet Svetozar Pribičević, ki se ob 13. se ni vrnil. Popoldne bo sprejel kralj dr. Korošca in šefe ostalih manjših strank.

Politični krogi računajo, da bo do večera že znano ime mandatarja, ki naj sestavi široko koncentracijsko vlado. Največ šans pripisujejo predsedniku Narodne skupščine Marku Trifkoviću.

Beograd, 29. jan. Svetozar Pribičević je izjavil novinarjem o svoji avdijenci: »Kroni sem svetoval kot najbolj zdravo rešitev nove svobodne volitve. Vendar nisem izključil tudi delovne parlamentarne vlade, ako bi le-ta izpolnila pogoje, ki jih stavi interes naroda in države.«

Neznosne razmere v Primorju

Vohunstvo miličnikov. — Vladne obljube za naše ljudi ne veljajo. — Sistematično uničevanje hranilnic. — Primorje odre-zano od sveta.

V Primorju, konec januarja.

Razmere v Primorju postajajo od dne do dne neznosnejše. Pridi človek kamorkoli, v mesto ali vas, v Trst, Gorico, Sežano, Komen, Ajdovščino, Tolmin, Ilirsko Bistrico, Podgrad, Opatovo, Puho ali katerokoli kraško, vipavsko, istrsko ali pivsko vas: vsepovsod iste tožbe, vsepovsod isto taranje, da je ljudstvo pri koncu s svojimi močmi, da ne more več. Govorite s kmetom, delavcem, obrtnikom ali trgovcem, govorite s komerkoli, vsak vam ponavlja isto žalostno pesem: uničiti nas hočejo popolnoma, ni nam več obstanka!

Novi zakon o javni varnosti pritiska že z vso silo na ljudstvo. Ni je skoraj vasi, zlasti ne ob meji, da bi ne bili vrgli vanjo nekoliko fašistovskih miličnikov, ki zasledujejo na vsak korak ljudi, ki so znani kot narodnjaki. Če se zberemo trije, štirje, sedmi na pomenek pri domačem ognjišču, se vohajo za takim sestankom politične spletke in kmalu sledi hišne preiskave in vse mogoče druge šikanje. Gorje potem človeku, če ni podpisal liktorskega posojila, ker smatrajo takega še vnaprej za zakletkega sovražnika fašizma in države.

Značilne so okrožnice, ki jih na podlagi navodil iz Rima pošiljajo v svet stari in novi prefekti v Primorju. Okrožnice zagotavljajo prebivalstvo, da bodo oblasti po volji samega »Dučela« strogo pazile na to, da zavladajo v deželi popoln mir in red in da preneha vsako nasilje. Ali glejte! Pulski prefekt je na sestanku fašistovskih tajnikov iz vse Istre izjavil, da res srednja vlada hoče, da se ublaži pritisk na slovensko prebivalstvo, da pa to naj nikakor ne bo povod, da bi fašistovske organizacije ne nadaljevale svojega »blagodejnega« delovanja med ljudstvom. V smislu te izjave gospoda prefekta se danes v Istro vračajo časi, kakor so bili tedaj, ko je fašistovski bes najhujše divjal po istrskih selih. Ker so vsa hrvatska in slovenska kulturna društva itak že zdavnaj zadušena, so se fašisti vrgli sedaj na edino, kar je še ostalo našemu narodu: na gospodarska društva in posojilnice, ki jih razpuščajo drugo za drugo. Vla-

gatelji izgube svoje vloze, dolžniki pa se morajo za pokritje svojih dolgov obrniti na italijanske banke, ki imajo svoje podružnice posejane po vsej deželi; od italijanske banke odvisev kmet pa je ubit ne samo gmojno, temveč tudi narodna. Tako se vračajo v Istro časi, kakor so bili pred narodnim preporodom, ko je bil istrski slovenski in hrvatski kmet popolnoma odvisen od oduševljenih italijanskih šinjarov, ki so iz vseh večjih istrskih gnezd razpredali svoje mreže po vsej deželi.

V zunanjem svetu se o vsem tem čuje zelo malo ali pa celo prav nič. Čemur se ni čuditi, ko je danes Primorje takorekoč hermetično zaprto. Tujci, ki prihajajo od zunaj, se ustavljajo samo v večjih mestih in kopalnicah, med narod na deželi pa ne prihajajo, kar bi jim v ostalem tudi ne bilo svetovati, saj bi jih prav kmalu spravili pod ključ kot volune in protidržavne propagandiste. Saj zadostuje, da najdemo karabinerji v vašem žepu kak jugoslovenski list, da vas za nekoliko dni shranijo v zaporo. Pošta je pod fašistovsko kontrolo. Pisma, ki prihajajo iz inostranstva, zlasti pa iz Jugoslavije, se odpirajo, cenzurirajo, zaplenjajo, posebno če so naslovljena na kako politično osumljeno osebo. Brzojav in telefon sta enako pod kontrolo. Po mi listi so pa menda, vsaj za potovanje v Jugoslavijo, skoraj popolnoma odpravljene. Dogaja se, da trgovci, ki imajo nujne posle v Jugoslaviji, nikakor ne dobi potnega lista, čeprav dokaže, da mora zato trpeti veliko izgubo. Da bi dobil kdo potni list za potovanje v osebnih, družinski ali druge take svrhe, je popolnoma izključeno. Zato se ni čuditi, da so potniki naše narodnosti iz Primorja, ki bi potovali v Jugoslavijo, tako silno redki, da so razmere, v katerih danes živimo v Primorju, skoraj nepoznane na oni strani meje. Italijansko politiko napram jugoslovanskim pokrajinam je najbolje označiti neki italijanski tržaški trgovec, ki je izjavil pisu tega pisma: »Zdi se, kakor da bi teh dežel ne smatrali za svoje in jih zato hočejo izmозgati prav do zadnjega in kolikor hitro mogoče!«

Vprašanje obmejnega kolodvora v Mariboru

Razdvojenost med štajerskimi Nemci. — Nekateri za Lipnico, drugi za Maribor. — Nasprotstvo med narodnimi in gospodarskimi interesi. — Definitivna odločitev pade meseca februarja na Dunaju.

Vprašanje obmejnega mednarodnega kolodvora v Mariboru se je ventiliralo že pred več leti. Tozadevno so se vršila tudi že oficijelna poznanja med našo in avstrijsko vlado. Posebna konferenca, ki se je bavila z ureditvijo obmejnega prometa in ki je zasedala dne 9. maja 1920 v Celovcu, je izdelala oficijelni predlog, da se postavi skupni jugoslovenski-avstrijski kolodvor ob enem z obmejno carinarnico in drugimi obmejnimi oblastmi v Mariboru, kjer bi se vršila skupna kontrola, tako da bi bil promet olajšan in pospešen. Avstrijski krogi so sprva temu nasprotovali ter zahtevali, naj se zgradi obmejni kolodvor na avstrijskem ozemlju in to zlasti z gospodarskega stališča, ker je jasno, da bo na sedežu tega skupnega kolodvora vladal živahen promet in bo imel kraj od tega nedvomno velike gospodarske koristi. V zadnjem času pa je izgleda, da so nemški krogi to svoje stališče temeljito revidirali. To potrjuje tudi naslednji dopis našega rojaka, ki smo ga danes sprejeli iz Gradca. Dopis se glasi:

Dne 25. januarja se je vršilo pri deželni vladi v Gradcu zborovanje, na katerem se je razpravljalo o vprašanju obmejnega kolodvora, ki se ima zgraditi v smislu tozadevnih dogovorov med jugoslovensko in avstrijsko vlado. Zborovanja so se udeležili zlasti zastopniki obmejnih krajev in zastopniki nemške nacionalne stranke. Zborovanje je bilo sklicano z ozirom na to, ker se vrši začetkom februarja na Dunaju konferenca zastopnikov obeh vlad, na kateri se bo definitivno sklepalo o tem vprašanju. Vse obmejne občine so se na tem zborovanju izjavile za to, da se zgradi skupni obmejni kolodvor v Lipnici. Nasprotno pa so nemški nacionalci soglasno vztrajali na tem, naj se vsi obmejni uradi, ki se nahajajo sedaj v Špilju, prenesejo v Maribor in se tam uredi skupni obmejni kolodvor. Govorniki so odkrito naglašali, da zastopajo to stališče vsi nacionalni krogi in da jih podpirata v tem stremelju tudi znani kredenistični društvi »Südmark« in »Schulvereine«. Z nemško-nacionalne strani se naglašalo, da bo na ta način prišlo v Maribor okrog 80 do 100 nemških železničarjev in carinskih uradnikov, večinoma bivših Mariborčanov. S tem bi se izdatno pojačali nemški živi v Mariboru in z lahkoto zopet razvila uspešna propaganda za priključitev Maribora Avstriji. Govorniki so izdali, da se zato zavzemajo tudi mariborski Nemci, ki so že opetovano izrazili to svoje stališče, seveda pod drugo firmo. S tem bi se povečalo število

demških otrok in lahko izsililo od jugoslovanske vlade, da zopet otvori v Mariboru nemške sole. Nemci so v svoji propagandi živili in verjetno je, da upajo na znatne uspehe, ako se jim ta namera posreči.

Mi, ki živimo v tujini in dobro poznamo in opazujemo njihovo početje, se bojimo, da se jim bo njihova namera v polni meri posrečila. V tukajšnjih jugoslovenskih krogih se naglašalo, da bi bilo za nas mnogo umestnejše, ako se skupni kolodvor prenese v Lipnico. Na isti način, kakor to nameravajo Nemci, bi lahko naše uradništvo podprlo okrog 80 slovenskih družin, ki žive v Lipnici. S tem pa bi bila enkrat za vselej preprečena nemška propaganda v Mariboru in prekižani načrti velenencev, ki še vedno sanjarijo o nemškem Mariboru. Smatramo za svojo dolžnost, da opozorimo na to naše rojake v domovini s pozivom, naj dobro premislijo, predno se odločijo v tem nedvomno zelo važnem vprašanju.

K temu se nam iz Maribora poroča: O nemški nevarnosti, ki bi pretila s strani priseljenega uradniškega elementa, se je tudi pri nas že mnogo razpravljalo. Ni nobenega dvoma, da bodo Nemci res napeli vse sile, da si ojačijo svoje postojanje v Mariboru. Toda ta nevarnost zdaleka ni tako velika, kakor se morda zdi na prvi pogled. Mariborski Slovenci so že ponovno pokazali, da stojijo budno na straži svojih narodnih interesov in bodo znali tudi v bodoče preprečiti vsako škodljivo propagando. Za ustanovitev obmejnega kolodvora v Mariboru pa govori tisoč tehničnih razlogov, predvsem z gospodarskega stališča. Ako se obmejni kolodvor in carinarnica prenese v Lipnico, bi bil Maribor degradiran na neznamno provincijalno mesto. Proti temu govorijo tudi neuzgodne železniške zveze, dočim leži Maribor sam na križišču treh važnih mednarodnih prog. Vpoštevati je tudi treba, da bi se moral v Lipnici zgraditi popolnoma nov kolodvor, dočim bi bilo treba v Mariboru samo povečati poslopja, ker je vse drugo že na mestu. Za ustanovitev obmejnega kolodvora v Mariboru so se poleg vseh v poštev prihajajočih lokalnih faktorjev izrekle vse gospodarske organizacije, ker je jasno, da bi Maribor brez obmejnega kolodvora ogromno izgubil. Dolžnost poklicanih oblasti pa je, da bodo pazile na to, da nam ne bodo naseljevali Avstriji v Mariboru elementov, ki bi rovarili proti državi in proti našim narodnim interesom.

Aretacija ljubljanskega cerkvenega tatu

Imel je slabe posle.

V zadnjih mesecih je naša kriminalna kronika zabeležila celo serijo cerkvenih tatvin v Ljubljani in okolici. Ovadne so omenjale, da je tat odnesel iz cerkvenih nabiralnikov večje vsote, kar pa najbrž ne odgovarja dejstvu, kajti radi finančne krize in pomanjkanja denarja se ne stekajo mili darovi v puščico več v takem obliju, kakor v nekdanjih časih. A še to, kar se je nabralo, je odnesel mesto cerkvenika ali ključarja nek Korošec. Doma je tam nekje pri Kškem, je srednje postave, dostojno obložen, z novim gumijastim plaščem, ima rdečkaste lase in je star okoli 20 let; po poklicu je mizarški pomočnik. Že del časa brez posla.

Včeraj popoldne je Korošec Čučnik, ki stane v Spodnji Šiški pri svoji prijateljici Marički, katerega ga tudi gmojno vidpira, pohajkoval po Glinzah in Viču. Uvidel je, da od Maričkinih podpor ne more trajno živeti, in se je ogledoval za lastnim zaslužkom. Tako je zagledal izločeno okno trdnice »Produkej«, ki ima svoje lokale ob Tržaški cesti v novih hišah »Stan in domac«. Izločeno okno je bilo odprto. Nikogar ni bilo v bližini in Korošec je z izredno spretnostjo »sunil« zavoj šifona v vrednosti 600 Din. Ničga ni opazil. Zavoj je stisnil pod svoj plašč in hajdi dalje proti viški cerkvi.

Svojo nadaljnjo usodo je Korošec policijske mu oficijalno Jelenca, ki ga je sinoči podrobno tja pozno v noč zasliševal, pripovedoval tako-le: »Sunil sem šifon in ga stisnil pod plašč. Spomnil pa sem se, da imam premo denarja. Skril sem se v kot viške cerkve ter opazoval, če je kdo notri. Začel sem vrtnati nabiralnik. Kar je nekdo zakričal: »Tat! Tat! Ti lump, kradeš!« Prestrašil sem se, pustil sem v cerkvi šifon, ki sem ga po-

ložil v neko klop, in zdiral ven, da bi utekel. Ljudje za menoj. Na cesti je nastal vik in krič in ljudje so jo vdrli v divjem teku za menoj. Podili so me čez ceste, mlakuže, dvorišča in travnike tja proti Rožni dolini, kjer so me prijeli. Bilo jih je okoli 15.«

Čučnik je s klinčno ravnodušnostjo priznaval vse cerkvene tatvine, ki jih je izvršil zadnji čas po Ljubljani. V kriminalnem arhivu je že od prej zabeležen kot spreten umovnik, ki se je specializiral na cerkve, pokopališča in trgovine. V pobiranju dinarjev iz nabiralnikov je imel posebno prakso. Po nekot jih je izvelkel z osmeleno palčko, drugod je nabiralnik razbil, zopet drugod pa nabiralnik že naprej tako zamašil, da so darovi ostali na vrhu in jih je nato z lahkoto izvelkel. Čučnik je priznal, da je pred 14 dnevi izpraznil nabiralnik v cerkvi sv. Jakoba, kjer je dobil 57 Din. Kmalu nato je prišel molit v nunsko cerkev. Pravi, da je dolgo časa premišljeval, če bi se lotil pregrešnih tatvin po cerkvah, toda hotel je imeti denar in ta ga je zmotil, kakor hudobni skušnjavec puščavnika. V nunski cerkvi je dobil 9 Din, v cerkvi Sreca Jezusa pa 20 Din. Večkrat je posetil križevniško cerkev. Tam je 24. t. m. zamašil nabiralnik in se zgloasil čez par ur. Dobil je 2 Din. Drugi dan popoldne je svojo proceduro ponovil, a rezultat sta bila zopet 2 Din in zvečer že v tretjič. »V križevniški cerkvi, gospod komisar, je bil res slab kšeft. Kaj sem hotel, dober je, vsak dinarček,« je Korošec pripomnil oficijalno. V cerkvi na Viču je že prej enkrat dobil 19 Din.

Korošec Čučnik pa je tudi izvežban žepar. Sam je priznal, da je 27. t. m. dopoldne nek ženski izmaknil na Vodnikovem trgu 210 Din. Zanimivo je, da ta tatvina ni niti prijavljena. Prvočno je Čučnik trdil, da je denar našel, toda kasneje je odkrito priznal. Poprej je neki osebi odnesel tudi 20 Din. Koliko tatvin po cerkvah, na trgu in po trgovinah je Čučnik v resnici izvršil, bo ugotovila nadaljna preiskava. Čučnika so izročili sodišču.

Sprava med radikali

Beograd, 29. jan. Danes dopoldne je bil daljši sestanek med Nikolo Uzunovićem in Veljo Vukičevićem, predsednikom Jovanovičevega kluba v Narodni skupščini. Sestanek je veljal povratku radikalnih disidentov Ljube Jovanovića v matično stranko in klub. Iz poučenega vira se doznavajo, da se vrši popoldne svečana seja radikalnega kluba, na kateri bo klub manifestiral potrebo po edinstvu in soglasju v stranki ter sprejel lani iz kluba in stranke izključene radikalne poslance z Ljubo Jovanovićem na čelu.

Ogromen požar v Osijeku

Pogorela je največja tvornica pohištva. — 15 milijonov škode.

— Osijek, 29. januarja. Sinoči je izbruhnil po končanem delu v tvornici pohištva Kaiser (sedanji lastnik je Mihajlo Semjonov) požar, ki je na mah zavzel katastrofalen obseg. Požar so prvi opazili pasantje, ki so pozvali ognjegase. Predno pa so ti prišli, se je nahajala že skoro vsa tvornica v plamenih. Od tvornice so letele saje na vse strani ter ogrožale slumne strehe sosednjih hiš. Sreča je bila, da se tvornica nahaja precej daleč iz mesta. V pol uri je zgorela delavnica za izdelovanje lesene volne. Zgorelo je 12 strojev. V tem se je vnela že tudi žaga, ki je po svoji velikosti druga v celi Slavoniji. Tudi žaga je zgorela do tal z vsem lesom, ki se je nahajal v njej, in nato je strojnica ter drugi oddelki. Požara ni bilo mogoče omejiti, ker tovarna nima vodovoda. Zgorela so tudi ogromna skladišča neobdelanega lesa in najfinejšega pohištva. Škoda znaša okrog 15 milijonov dinarjev in je tudi krita z zavarovalnico. Gasiti je pomagalo tudi vojaštvo, s čegar pomočjo se je gasilec okrog polnoči posrečilo ogenj lokalizirati, popolnoma pogasili pa so ga šele danes zjutraj. Kako je požar nastal, še niso mogli ugotoviti.

Nova nemška vlada

— Berlin, 29. januarja. Pogajanja za sporazum glede razdelitve portfeljev med nemško nacionalno stranko, Ljudsko stranko in centrom so bila sinoči zaključena z uspehom. Iz uradnih krogov se doznavajo, da bo nova vlada sestavljena takole:

Dr. Marx, državni kancelar in minister za zasedeno ozemlje (centrum), dr. Stresemann, minister zunanjih poslov (ljudska stranka), Hergt, minister notranjih poslov (nacionalna stranka), Köhler, minister financ (centrum), dr. Curtius, minister gospodarstva (ljudska stranka), Grif-Türingen, minister pravde (nacionalna stranka), dr. Gessler, vojni minister (bivši demokrat) Stängel, minister pošte (ljudska stranka), dr. Koch, minister prometa (nacionalna stranka), Schiele, minister poljedelstva in prehrane (nacionalna stranka).

Ob 20. so se napotili predstavniki strank k predsedniku republike Hindenburgu. Predsednik republike Hindenburg bo podpisal akt o imenovanju nove vlade tekom današnjega dne.

Besarabsko vprašanje zopet aktualno

Rusija predlaga Rumuniji direktna pogajanja.

— Bukarešta, 29. jan. V diplomatskih krogih se je razširila vest, da je rumunska vlada prejela službeno obvestilo sovjetske vlade, v kateri sovjetska vlada izraža željo, da se direktno pogaja z rumunsko vlado v vprašanju Besarabije. Obenem naglašajo, da mora odkloniti vsako posredništvo o tej stvari, ker Besarabija ni mednarodno vprašanje, marveč notranja zadeva Rumunije in Rusije.

Rumunska vlada še ni zavzela svojega stališča napram Avrescu predlogu. Trdi, da general Avrescu ni voljan stopiti v direktna pogajanja z Rusijo. Ako tega svojega stališča ne spremeni, bo moral odstopiti.

Borzna poročila

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 10.95, Pariz 226, London 276.20, Newyork 56.80, Milan 244, Praga 168.45, Berlin 13.50, Dunaj 801.50.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih: Beograd 9.13, Pariz 20.50, Newyork 519.50, London 25.21, Milan 22.25, Praga 15.89, Dunaj 73.83, Berlin 12.15. — Trst: Beograd 41.80, Pariz 91.75, London 113.25, Newyork 23.86, Praga 69, Curih 448.

MAKULATURNI PAPIR

á Din 5.— prodaja uprava »Slov. Naroda«.

Brezupnost nove krize

Večno ponavljanje stare igre. — Slabi izgledi za povoljno rešitev. — Nazadovanje ugleda parlamentarizma.

Včeraj je zopet presenetila vso državo vest o izbruhu nove krize v Beogradu. Sicer stvar ni prišla popolnoma nepričakovano, zakaj Radićev napad na radikale so se zadnji čas stopnjevali vedno huje in afroment njegove stranke proti radikalni stranki se je sdel vedno bolj verjeten. Ali ostala je pri vsem tem fatalna rezerva: kolikor je Stjepan Radić že vrgel svojo bojno napoved radikalom v obraz, — toda vedno znova je v usodnem trenutku svoj rapir zopet odvrgel in se kar naenkrat pokazal za mirotvorno palmo vejico, samo da ostane v koalicijski vse pri starem.

Ni bilo dovolj tehničnih razlogov, da ne bi pričakovali, da bo Radić tudi to pot desauriral svoje bojne napovedi in se po prihodu v Beograd mirno in zadovoljno priključi zopet radikalom, kakor da se ni nič zgodilo. Radikali so sami tako premotirali položaj in se nad Radićevimi napadi niso mnogo razburjali, saj jih je tako učila dosedanja izkušnja.

Ah Radićeva stranka je to pot šla dalj nego običajno. Glasovala je v skupščini z opozicijo in s tem popolnoma pravilnim potom otvorila minisrsko krizo.

Če bi bile pri nas normalne politične razmere, bi si zastavili vprašanje: Kaj sedaj? in odgovorili na to z objektivno konstatacijo, da je nadaljevanje koalicijske RR nemogoče in da je treba poiskati drugih kombinacij. Toda ta odgovor ne more veljati, ker nas politična praksa zadnjega poldrugega leta uči, da pri nas logiki v političnih zadevah ne smemo več verjeti. Takrat, ko bomo najbolj sigurno pričakovali, da Radić ne gre več z radikali, oziroma obratno, nas bo na vsem lepem presenetila vest, da se je dosegel znova sporazum med R in R in da ostane vse pri starem.

Če bi bil Stjepan Radić normalen politik, bi sklepali, da so nanj napra-

vili vtis izidi oblastnih volitev, ki so pokazali tako občutno nazadovanje njegove stranke. Še bolj bi bilo misliti, da so ga izučili radikali, ki so v volitvah povsod, kjer so le mogli, nastopili proti njemu, v stremiljenju, da ga oslabiljo. Ako bi radikalna stranka mislila na nadaljevanje koalicijske RR, bi gotovo ne šla s tako vneto zoper radićevce. Morda so ti razlogi vplivali na Radića, morda tudi ne; pri njegovi ekscentričnosti se o tem ne da ničesar zanesljivo trdit. Prav zato pa se tudi pri nas ne da postaviti nikakoli kolidirajoča prognoza in to je poglavitni znak abnormalnosti naših političnih razmer.

Osnovni fakt naše politične situacije je, da se ne da vladati brez radikalov. Teoretično vzeto bi to še šlo, toda praktično smo lahko uverjeni, da je pri nas vlada zoper radikale toliko kot nemogoča. Poskus, na novih volitvah oslabil radikalno stranko, bi se sicer sedaj, ko je vsaj deloma znano nazadovanje radikalnih glasov, zdel vabljiv, toda podobno je, da situacija za take eksperimente ni še zrela in da ni mogoče verjeti v njih uspeh. Potemtakem mora vsaka stranka, ki je pripravljena iti z radikali, sprejeti na svoj račun vse, kar se smatra in po pravici smatra, za slaboznano značilnost te stranke.

Na drugi strani velja podobno o Radiću; ta ostane v vsaki vladni ali opozicijski kombinaciji najnesigurnejši faktor, zato bo nosila vsaka solucija, ki računa z njim, vse znake provizornosti.

Nova kriza, pa naj bo njena rešitev kakršnakoli, bo zopet pripomogla k diskreditiranju parlamentarizma, ki je pri nas že silno napredovalo. V tem pogledu je njena bilanca odločno pasivna. Da bi pričakovali nekaj aktivnega, bi morali biti optimisti glede njene solucije, to pa nemogoče.

Dogodki križem Jugoslavije

Samomor osiješke lepote. — Drago plačana zabava. — Zagrebški železdec.

Katica Seidlova, krasna 24 letna mladenka, je spadala med najznamenitejšie osiješke krasotice. Ves moški svet se je na večerni promenadi oziral za njo in ni nič čuda, če je imela vse polno navdušenih oboževalcev. Toda ona se za dvorjenje ni dosti zmenila. Njeno srce je bilo namreč že oddano. Imela je ljubavno razmerje z bančnim uradnikom Petrom Bojaninom, s katerim bi se imela v kratkem poročiti. V zadnjem času pa se je njuno razmerje iz neznanih vzrokov ohladilo. To je na Katico tako silno vplivalo, da si je končala življenje. Včeraj so jo našli nezavestno v stanovanju njenega zaročenca nezavestno. Spila je večjo količino octove kisline. Kljub vsemu prizadevanju zdravnikov ji niso več mogli rešiti življenja. Prepeljali so jo takoj v bolnico, kjer so ji izpraznili želodec. Imela pa je očividno že tako težke notranje opekline, da je par ur pozneje v strašnih mukah umrla. Samomor lepe in simpatične mladenke je vzbudil po vsem mestu pravcato senzacijo. Vse mesto jo pomiluje in obžaluje njeno tragično smrt.

Vsaka zabava stane svoj denar. Toda če je stvar le predraga, izgubi človek vse veselje. To so izkusili te dni v Zagrebu trije ugledni meščani. Vsi trije so že bolj v letih in poleg tega še oženjeni. Pred par dnevi so se sestali v neki predmestni gostilni, kjer so kmalu našli tudi žensko družbo. Skušnjava je bila prehuda in prilika preugodna, da se ne bi podali na stransko pot in riskirali skok čez plot. Podali so se v zgornje nadstropje, kjer so se nemoteno zabavali do ranega jutra. Možakarji so bili prav židane volje in niso niti zapazili, da so se dekleta poleg njih zanimala tudi za njihove listnice. Ob svitu so dekleta izginila, grešniki pa so še malo

ostali in so se še le okrog 7. jutraj podali domov. Sedaj se le so zapazili, da so izginile vsem trem listnice, enemu celo 5.000 Din. Vsi trije so se svoje lahkomišljenosti začeli kesati, kajti špas je bil vseeno predrag. Potrli so se podali na policijo, kjer so prosili pomoči. Prosilj pa so za milo voljo, naj ne izda njihovih imen, »da tega ne zvejo drugi ljudje...« kakor pravi narodna pesem, zlasti pa, da ne pride stvar do ušes njihovih boljših polovic.

Zagrebski železdec je prav obilen, ako se ga sme soditi po tem, kar so Zagrebčani lansko leto snedli in spili. Glasom statistike imajo zagrebški purgari najraje navadno vino. Stočili so ga nič manj kot 8.227.000 l. Slednega vina v obliki šampanjca, ki je bolj drag, so spili seveda mnogo manj, samo 1.700 l. Zato pa so se oškodovali na drugi strani. Zganja so spili 235.000 l. piva 3 milijone 646.300 l. raznih likerjev 57.000 l. vina v steklenikah 14.626 l. Tako so Zagrebčani spili skupno 12.200.000 raznih pijač. Ako računamo l. samo po 10 dni, da to ogromno vsoto 120 milijonov dinarjev. Na vsako glavo v Zagrebu pride povprečno letno 60 litrov. Zagrebčani pa niso baš taki pijanci, kot bi človek sodil po teh številkah. Oni pijejo tudi vodo, seveda ne čisto, marveč pomešano z vinom, da »spricere« so porabili 1.500.000 l. poleg tega pa še 1 milijon l. sodavice. Pa tudi »kraherte« so pridno praznili. Porabili so jih 246.944 steklenice.

Koliko so lansko leto snedli, je težje ugotoviti. Vsekakor pa so statističari izračunali, da bi bilo penek. zrezkov in golažev, če bi vse znosili na kup, toliko, da bi bil ta kup trikrat tako visok, kakor stolp šv. Marka. Poleg tega so porabili 248.000 q moke in 645.274 kg

masti. Suhega mesa so povžili 1.045.373 kilogramov. Točen račun bo pokazal go tovo še vse večje številke. Človek pa bi si niti ne predstavljal, koliko porabi v enem letu samo eno mesto.

KLUB KOLESARJEV IN MOTOCIKLISTOV «ILIRIJA»

1. FEBRUARJA OB OSMIH ZVEČER

— SPORTNI VEČER —

:: V «ZVEZDI» — VSTOP PROST. ::

Sport

Drsalne tekme v Ljubljani.

Tekma v umetnem drsanju za prvenstvo države, ki je bila radi nepovoljnega vremena že dvakrat odpovedana, se vrši sedaj jutri, 30. t. m. ob 8.30 na sportnem drsalšču SK Ilirije. Sporedno s tekmovanjem za državno prvenstvo se vrši tekma druge seniorske skupine z nekoliko lažjim programom. Za državno prvenstvo starta po dosedanjih prijavah četvorica: inž. Bloudek, Kavšek, Schwab in Vodišek. Konkurenca za prvo mesto bo sigurno jako ostra; za favorita velja sicer inž. Bloudek, ki je absolviral svoj zadnji trening skupaj z Vodiškom na Dunaju. V drugi skupini bodo startali Avčin, Wisjak, Bleiweis in Dovgan.

Jutrišnji program je: ob 8.30 obezvali liki seniorjev, ob 10. obezvali liki za prvenstvo, ob 11.30 prosto drsanje obeh skupin. Gledalci proži poseben užitek prosto drsanje, kjer pridejo popolnoma do izraza individualne sposobnosti posameznih tekmovalcev. Izven programa izvajajo prosto drsanje dvojica gđe. Urbančičeva-Schwab. Pri tekmih sodeluje godba. V večernih urah se vrši na prostoru SK Ilirije maskarada na ledu.

Malinski tekmi za moški in ženski naraščajo se vršila ob ugodnem vremenu na praznik 2. febr. ob 8. jutraj.

V nedeljo 6. febr. se vršijo na drsalšču SK Ilirije tri tekme: polo tekmovalstvo za prehodno darilo dr. G. Fuchs, tekma dam in tekma juniorjev. Za damsko tekmo je prijavljen intenzivni gost mednarod. kvalifik. ga. Giza Kadrnica iz Zagreba, ki je nedavno prispela z Dunaja, kjer je bila znana kot dobra igralka.

— Kolesarsko in motociklistično društvo «Sava» v Ljubljani ima 2. februarja t. l. točno ob 10. uri dopoldne svoj 11. redni občni zbor v gostilni Kavčič, Privoz št. 4. Vabljeni so vsi člani, članice in dirkači, da se ob običajni zboru udeležijo.

— Državno prvenstvo v umetnem drsanju. (Službeno iz JZSS.) Danes, v soboto ob 18.30 v kavarni «Evropa» sestane jurijske za jutrišnje tekmo. Og. dr. Mühlstein, Hofbauer, Golob, Juvanc, Bettet, arh. Kregar in Wisjak, ki tvorijo jurijske, se prosijo sigurne udeležbe. JZSS. 85/n

— Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija priredi v torek dne 1. svečana t. l. sportni večer z razdelitvijo nagrad in plesom v vseh prostorih restavracije Zvezda. Začetek ob 8. uri. Vstop prost. — Odbor.

— Odboj Gradjanskega na Malto. Prvo moštvo Gradjanskega odputuje v ponedeljek jutraj na Malto, kjer absolvirajo več prijateljskih tekem s tamšnjimi klubi.

— Tekme za Balokovićev pokal v Zagrebu. Jutri se odigra semifinale tekem za Balokovićev pokal v Zagrebu. Nasproti si stojijo moštva Gradjanski-Viktorija, Haška Derby, Sava-Zeljezničar in Croatia-Ilirija.

— Smuške tekme za prvenstvo Hrvatske in Slavonije. Na Pločevici se vrši jutri smuške tekme za prvenstvo Hrvatske in Slavonije. Tekmovanja se udeležijo člani klubov Haška, Ski-kluba, Maraton, Drsalnega društva in Ferarije.

DANES!
Smeh! Smeh! Smeh!
Charlie Chaplin
in
Josephine Baker
«ELITNI KINO MATICA».

Izpred sodišča

Odpor proti rubežni.

Lani 5. avgusta je prišel izvršilni organ rubežni mešarja Kožo na Notranjskem. Ko je Kožo zagledal izterjevalec, mu je vzkričala kri. Jel je rubežnika zmerjati in potem odšel v hlev. Izterjevalec je šel za njim, da bi zarubil živino; pa je pograbil Kožo gnojne vile in mu jih nastavil na prsa. Rubežnik je odšel in moža naznanil.

Koža je bil zato povabljen pred kazenski senat, kjer je rekel, da je sicer res pograbil vile, toda samo zato, da je kravam nemetal krmo, saj so že mukale same lakote.

Sodniki pa kljub temu mislijo, da je Koža pograbil vile le zato, da jih je nastavil rubežniku na prsa in bo radi tega 14 dni počival v zaporu.

Elegantni Pepe.

Pepe je majhen fantiček, doma v bližini Varazdina. Ker je samo ubog dečevček, ga zelo srce boli, da ne more biti bolj eleganten.

Oktober lani je pa opazil, da ima njegov tovariš Francelj lepe lakaste čevlje in naenkrat je postal stalni gost v baraki na Mirju, kjer je Francelj stanoval.

Nekega večera je ostal Pepe pri svojem tovarišu do dveh ponoči. Francelj je zaspal; a Pepe odšel. Jutraj je Francelj videl, da čevljev nikjer ni. Naznanil je zadevo policiji, ki je Pepeta vzel na piko. Moral je pred sodnika, kjer je dobil teden dni zapora.

Brezskrbno življenje.

Lepega septembarskega dne lani je prišel k trgovki Albertini v Ljubljani trgovski potnik. Dejal je, da je potnik, da stanuje v bližini in da bo jemal pri nji specerijo na knjižico. Trgovka je res dajala blago in zapisovala v knjigo, a potnik je samo jemal, plačal pa ni nič.

Tako se je nabralo okoli 1000 Din dolga, nakar je odjemalec izginil in se ni več vrnil.

Jela je poizvedovati, pa je zvedela, da potnik sploh nima lastnega gospodinjstva in da se preživlja lepo po gostilnah, danes tukaj, jutri tam. Zdej si je zopet prebral hrano, izvolil si je, čeprav neprosto voljno, enotedenski post pri sodniji.

Ali si že vpisan v volilni imenik?

Avala-film v Beogradu

filmska družba, ki je v seziji 1926/27 prinesla najlepše in najboljše filme. Od bogatega programa te mlade, toda nad vse agilne in solidne filmske družbe je Ljubljana do sedaj predvajala sledeče filme in vefilme: GROFICA ORLOV (Svetislav Petrovič) — KONIGSMARK (H. Duflos) — LOV ZA ZLATOM (Charlie Chaplin) — PARIŠKA METRE-SA (A. Menjou) ZORRO IN ZORROV SIN (D. Fairbanks) — ROBIN HOOD (D. Fairbanks) — POKOJNI MATIJA PASCAL (I. Moskvina) — LE MIRACLE DES LOUPS — CARMEN (Raquel Meller) — JOSEPHINE BAKER — SEIKOV SIN (R. Valentino in Vilma Banky) itd. Prihodnji veliki film filmske družbe «Avala» je POSTARJEVA HČI po znani noveli Aleksandra Puškina. POSTARJEVA HČI je prvi originalni ruski film, ki je izdelan v Sovjetski Rusiji. Razumljivo je, da so vse vloge kakor tudi režija pri tem filmu v rokah največjih ruskih umetnikov kakor: I. Moskvina, I. Seljabuski, Vera Malinskaja, B. Tamarin, T. Thimirov, I. Kostromski, V. Aleksandrov itd. Film POSTARJEVA HČI je izdelala filmska tovarna MESRABPOM-RUS Moskva, ter se že predvaja s triumfalnim uspehom v Parizu, Berlinu in Beogradu.

AVALA-FILM v Beogradu slovi danes v naši državi kot najboljši in najmočnejši filmski podjetje.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 29. jan. 1927; katoličani: Fran; pravoslavni 9. jan. 1927.

Jutri: Nedelja, 30. jan. 1927; katoličani: Martina; pravoslavni: 10. jan., Grigor.

DANESJE PRIREDITVE.

Gledališča: Drama: ob 15.: »Kovarnost in ljubezen«. Opera: ob 19.30. »Grofica Marica«. Kinematografi: Matica: »Charlie Chaplin«. »Josephine Baker«. Ideal: »Velebanka Pat in Patachone«. Dvor: »Divji loveci«.

Predavanja: V društvu »Soča« (restavracija Ljubljanski dvor) predava prof. Presl o temi: »Obrt, industrija in Slovenec«. Plesi: »Plesna maskarada ob 20. uri na Strelšču pod Rožnikom«.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Gledališča: Drama: »Pahljača lady Windermere«. Opera: ob 15.: »Terezina«. Kinematografi: Matica: »Charlie Chaplin«. »Josephine Baker«. Ideal: »Velebanka Pat in Patachone«. Dvor: »Divji loveci«.

Predavanja: ob 11. v Matici: Predava inž. F. Lupša o doživljajih v Siamu in Zapadni Indiji.

Marijonetni predstavi ob 15. in 17. v Narodnem domu.

Sportne prireditve: »Drž prvenstvo v umetnem drsanju na drsalšču Ilirije«. Ob 18. maskarada na drsalšču Ilirije.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Bohine, Rimska cesta; Levstek, Redjane.

Solnce zaide danes ob 17.03. vzide jutri ob 7.23 in zaide ob 17.04.

Mesec vzide jutri ob 4.10 ter zaide ob 12.88.

ZA NASE NAROCNIKE.

V ponedeljek od 9.—12. in 4.—6.30 dobe izkaznice naročniki z začetnimi žrkami K in L.

Tržne cene v Ljubljani

Z ozirom na zadnje dneve v mesecu je bil ta teden ljubljanski trg precej mirnejši. Tudi današnji, sobotni trg ne kaže one živahnosti, ki je običajna ob sobotah. Na trg so kmetske prinesle malo perunine, ki je bila že ob zgodnjih urah vsa pokupljena. Kot novost je prišla na trg celata ajzerca iz Trsta, ki je seveda precej draga (20 Din kg). Na trg so prve pripeljale iz Italije tudi artičoke, komad po 3 Din. Izredno mnogo je bilo na trgu jaje, ki so se prodajali par po 2.50 Din. Ponudba jaje je velika, povpran je medlo. Cene ostalih živilskim potrebščinam se od preteklega tedna niso spremenile.

I. Meso in mesni izdelki. Goveje meso v mesnicah 18 Din, na trgu 18, II 15, telečje I 20, II 17, svinjina I 22.50, II 19—20, trebanja slanina 18, mešana slanina 19—20, slanina na debelo 19.50, kg masti 23—25, šunka 30—35, prekajeno meso I 30, II 25—27.50, prekajena glava 10, jedit 35, koštrun 13—14, jagnjetina 20, konjsko meso I 8, II 6, hrenovke kg 35, tlacenka 25, sveže kranjske 25, polprekajane kranjske 32—35, suhe kranjske 50, prekajena slanina 23—25.

II. Perunina, divjačina in ribe. Kokoš 25—30, petelin 25—35, domač zajec 15—20, divji zajec 30—65, 1 kg srne 20—30, kg karpca 25—30, linj 25, ščuka 35, silec 60, klin 15—20, mrena 25, pečenka 10.

III. Mlečni izdelki. I 1 mleka 2.50—3, surovo maslo 44, čajno maslo 55, maslo 44, bohinski sir 30, sirček 10—12, eno jajce 1.50—1.75. Pocenilo se je maslo za 1 Din.

IV. Sadje, Luksuzna jabolka K, jabolka I 7, II 6, II 5, oranže 1—2, limone 0.75—1, fige 12—16, orehi 12, luščeni orehi 34, suhe češnje 10—12, suhe hruške 7—8.

V. Mleški izdelki. Moka št. 0 5.50—5.75, št. 1 5.25, št. 2 5, št. 3 4.25, št. 4 3.50, kafa 6, ješprenj 7, ješprenček 10—13, koruzna moka 3.50—4, koruzni zdrob 4, pšenični zdrob 7, ajdova moka I 9, II 7, ržena moka 4.50.

VI. Kurivo, q premoga 42, m³ trdih drv 150, mehkih 75.

VII. Zelenjava. Tržniška ajzerca (nova) 20, endivija 16, motovilec 40, radič 14—16, pozno zelje (glave) 6—7, rdeče zelje 6—7, kislo zelje 3.50, kartofol 6—7, špinata 20, čebula 4—5, česen 9, krompir 1.50—2, repa 1.50, kislja repa 8, korenje 1.50—6, peteršilj 8—10, zelenjava za juho 8—10.

— J. N. A. D. «JADRAN» —

VIL SLOVANSKI VEČER

pod pokroviteljstvom g. dr. Baltičeve, K. lafalovičeve, dr. Tavčarjeve in častnega damskega komiteja.

— SOBOTA, 12. II. 1927. — TABOR. —

Smola.

»Veš, jaz imam v ljubni vedno smolo. Moja prva nevesta je umrla, druga razdrta zaroka, no in tretja je postala — moja žena!«

H. J. Magog:

24

Borba za ljubezen

— Pogum! Ne klonite! Kaj se je neki svetlikalo med drevjem? James je kriknil ob brezumnega veselja.

— Voda, mis Perle! Čujete, voda je v bližini!

Jezero? Reka? Potočje? James ni vedel; vedel je le, da ju utegne voda spasiti pred tolpo. Morda se bodo psi pomišljali skočiti v vodo?

Planila sta v vodo. Bil je skrajni čas: psi so se že pojavili na obrežju. V vodo si niso upali; besno lajajočo so jeli dirjati ob bregu tja in nazaj.

James in Perle sta se oddahnila. Bila sta rešena. Treba jima je bilo le preplavati reko in stopiti na drugem bregu na suho. Izgraja!

A nista se utegnila dolgo veseliti. Na uho jima je prišlo oglušujoče bobnenje. Zdej šele sta razumela, zakaj so se psi branili skočiti v vodo. Nahajala sta se v veletoku, ki se je v bližini izlival v slap. In baš tja ju je vleklo z neodoljivo silo tok vode!

— Perle! Perle! je zavpil James v silnem strahu. Plavajte na levo!

Z vsem naporom svojih izmučenih sil se je upiral toku in se skušal približati deklici. Toda čutil je, da mu ginje moči; manjkalo mu je hladno krvnosti in zaupanja vase. O. v filmu je bila stvar druga; tam je bilo treba vzdržati le nekaj sekund, dokler je bil operater na poslu. Ko pa ga ni več spremljal aparat, se je brezskrbno prepustil valovom, dobro vedoč, da mu pride pravočasno čoln na pomoč.

Danes pa rešilni čoln ni bil na programu in opasnost ni bila namišljena, nego bridka resnica...

— K bregu, Perle! je kriknil James z glasom, zamirajočim od vročice.

Videl je, da se njene moči nagibajo h koncu in da bo izginila v globino, če ji nemudoma ne priplava na pomoč. Obup mu je podesetoril energijo: s poslednjim naporom se je pognal in dosegel mis Perlo, baš ko se je že potapljala.

— Pogum! ji je zavpil na uho in jo objel z eno roko okrog pasu, z drugo pa je skušal sebe in njo obdržati na površju. Rešil vas bom, ali pa pogineta oba zajedno.

Mis Perle se je ozrla vanj s hva-

leznim pogledom in nežen nasmeji ji je zaigral na licu.

James je bil v nebesih. Nič več ni obupal: pijan od veselja skoro ni čutil več utrujenosti in je lagotno plaval z dragocennim bremenom k bregu. Tedajci pa ga je preletela neizrečena groza: na nasprotni obali je bil zagledal moža s krinko, ki je porogljivo motril mladi par in se z zlovesčim grohotom tolkel od razbrzdanega veselja po kolienih.

— Ne uideš mi, James Oldsilver! je zakričal Big Johnson z glasom, ki je prekril oglušujoče bobnenje vodnih gmot.

Na enem bregu krvoločna tolpa psov, na drugem Big Johnson!

In posredi med obema sovražnikoma je vodni tok z neodoljivo silo zanašal plavača proti slapi!

Položaj mis Perle in Jamesa je bil obupen.

James Oldsilver je bil na kraju svojih moči. Sicer pa, je-li bilo sploh vredno boriti se še nadalje z elementi? Ni jima bilo rešitve: če se ne poviči čudež, sta vsak hip izgubljena.

— O nesrečna Perle! je zaječal. Prerano sem vam govoril o rešitvi.

Še vedno je držal mlado ženo nežno v rokah. O kako jo je ljubil! Pomislil je, da ju bodo pogotili valovi, in

ta smrt se mu je zdelala sladka in lepa.

— Ali mi zdaj verujete, da vas ljubim? Kajne, da me ne boste več zasmehovali?

Mis Perle mu ni odgovorila. Nalhalno se mu je izvila iz objema in se je jela plavaje oddaljevati od njega.

— O, Perle, zakaj? je zaječal. Kako se hočete rešiti?

Ona pa ga je energično zavrnila: — Ne! Nečem še umreti!

Vrtinec ga je pograbil in ga potegnil seboj. Še je videl obupni napor ljubljene deklice, ki se je zamaš uprla toku. Krik obupa in agonije se mu je izvil iz grla... Jedva en meter je bila Perle še od slapa. Zaklopil je oči, da ne bi videl groze. A ni ga zdržalo. Takoj je zopet odprl oči. Zdelo se mu je, da je v tem kratkem hipu doživel vso neizreklivo grozo počasnega, zavestnega umiranja.

Še vedno je videl mis Perlo. Skoraj negibno je stala v vodi, okoli nje so se penili valovi in jo zagrinjali, ne da bi jo potegnili seboj. Mar se je zgodil čudež?

James se ni več utegnil vpraševati: pred njegovimi prepadnimi očmi se je odigravalo novo čudo. Kakor iz loka izstreljena puščica je švignil mimo njega motorni čoln, se držno okrenil in vzpel, kakor da je zadel ob nevidno

Dnevne vesti.

Ljubljani, dne 29. januarja 1927.

— **Odklonsanje.** Na predlog ministra za šume in rudnike je odklonjen z redom Belega Orla V. reda primorski rojak Mihajlo Ljubičina, direktor šum v Skopju.

— **Imenovanja v agrarni službi.** Za tajnika okrožnega agrarnega poverništva v Mariboru je imenovan arhivar Janko Križan, za tajnika pri okrožnem uradu agrarnega poverništva v Ljubljani pa arhivar Simon Rižnar.

— **Napredovanja v sodni službi.** Predsedstvo višjega deželnega sodišča v Ljubljani objavlja, da so nekateri zvaniki in pisarniški oficijanti pomaknjeni v višjo skupino. Napredovali so: iz 2. skupine v 1. skupino zvanikov Minka Welser pri deželnem sodišču v Ljubljani ter iz 3. v 2. skupino zvanikov: Julka Krhne pri deželnem sodišču v Ljubljani, Antonija Fister, pri okrajnem sodišču v Radovljici, Stanko Kronabethvogel pri okrajnem sodišču pri Sv. Lenartu v Slov. gorici, Josip Miklič pri deželnem sodišču v Ljubljani, Alojzija Sternat pri okrajnem sodišču v Šoštani, Marija Sinič pri okrajnem sodišču v Mariboru, Olga Schott pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani, Marija Felser pri okrajnem sodišču v Mariboru, Angela Planer, letotica, Vida Andolšek pri okrajnem sodišču v Kranju in Josipina Perne pri okrajnem sodišču v Gornjem gradu.

— **Razpisane službe.** Razpisana je služba okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje v Litli. Prošnje, primerno opremljene, za velika župana v Ljubljani do 27. februarja 1927. — Rektorat ljubljanske univerze razpisuje na fiziološkem inštitutu medicinske fakultete mesto pogodbenega mehanika. Prošnje do 7. februarja t. l. na rektorat ljubljanske univerze.

— **Iz odvetniške službe.** Višje deželno sodišče v Ljubljani je sprejelo v imenik kazenskih zagovornikov odvetniškega kandidata Vladimirja Kristofa v Radovljici.

— **Iz notarske službe.** Dosedanji notar v Vel. Laščah Stevo Sink prevzame 1. februarja t. l. notarijat v Škofji Loki.

— **Italijanski poslanik Bodrero zapustil Beograd.** Beograđski listi, med drugimi »Politika« in »Pravda«, javljajo, da je dosednji italijanski poslanik na našem dvoru general Bodrero premeščen iz Beograda. »Pravda« pravi, da je poslanik Bodrero že zahteval od naše vlade agrement za novega italijanskega poslanika. Vlada je dala zahtevani agrement. Za novega italijanskega poslanika na našem dvoru je imenovan Augusto Biancheri, pooblaščen minister in direktor balkanskega oddelka ministrstva zunanjih del v Rimu.

— **Kranj.** Vse v Kranju in v kranjskem okraju prebivajoče Primorce pozivljamo, da v počaščenje spomina našega dr. Rybafa prispevajo v »Rybafev sklad« Jugoslovenske Matice. Seveda so prispevki tudi ostalim rodoljubov povsem dobrodošli. Prispevke sprejema in jih objavi v časopisu Josip Znidarčič, predsednik podružnice Jugoslovenske Matice v Kranju.

— **Kongres jugoslovenskih mest.** Jutri se sestane v Zagrebu konferenca zastopnikov naših glavnih mest na razgovor glede organizacije prvega kongresa vseh jugoslovenskih mest. Po dosedanjih dispozicijah se bo kongres vršil že v marcu. Mesto kongresa še ni določeno, v prvi vrsti prihajata v poštev Beograd in Zagreb.

— **Zračni promet med Solnogradom in Sušakom?** Beograđska vlada je prejela od neke močnejše finančne skupine v Nemčiji predlog za vzpostavitev zračnega prometa med Solnogradom in Sušakom. Ta zračna črta na bi nemškimi potniki, ki poleti posejajo našo rivljero, omogočila hitrejšo potovanje. Za slučaj, da bi vlada odobrila ta predlog, bo zračni promet vzpostavljen že letošnje poletje.

— **Občni zbor geografskega društva v Ljubljani.** V geografskem inštitutu ljubljanske univerze je bil sredi občni zbor Geografskega društva, katerega delovanje se osredotočuje na proučevanje geografskih prilik v Sloveniji in na izdajanje znanstvenih publikacij geografske stroke, ki se večinoma objavljajo v »Geografskem Vestniku«. Društveni predsednik in urednik »Vestnika« g. dr. Bohinec je otvoril občni zbor z daljšim poročilom o društvenem delovanju, spominjajoč se hkratu v toplih besedah smrti največjega jugoslovenskega geografa prof. Jovana Cvijica. Društvo ima z izdajanjem Vestnika težke borbe, upati pa je, da bodo napori končno privedli do lepših uspehov. Podpredsednik prof. A. Melik je izrekel predsedniku dr. Bohincu priznanje in zahvalo za njegovo delovanje in trud. G. Miklavčič je podal nato tajniško poročilo, prof. dr. Joža Rus blagajniško. Knjižničar dr. Svetelj je ugotovil, da društvena knjižnica vedno bolj napreduje in razpolaga po stikih z tujostvom z velikimi znanstvenimi deli. Izvoljen je bil nato nov odbor, ki se je takole konstituiral: dr. V. Bohinec, predsednik; prof. A. Melik, podpredsednik; stud. p. M. Dobovšek, tajnik; prof. dr. Joža Rus, blagajnik; prof. dr. B. Svetelj, knjižničar; prof. S. Kranjec in asistent O. Reja, odborniki. Revizorji: prof. J. Breznik, prof. dr. R. Savnik in asistent J. Rakovec.

— **Občni odbor delničarjev Narodne banke.** VII. redni občni odbor delničarjev Narodne banke se bo vršil 6. marca v Beogradu. Na dnevnem redu bo poročilo o poslovanju v preteklem letu, poročilo nadzorstva za leto 1926, odobritev bilance in dela bančne uprave, predlog o razdelitvi čistega dobička ter volitve 7 članov upravnega odbora in 3 članov nadzorstva.

— **Stavka zagrebških akademikov** traja nemoteno dalje. Dosele je potekla brez vsakega incidenta. Akademiki naglašajo, da so odločeni vsajati do skrajnosti. Med dijaštvom vlada radi postopanja vlade silno ogorčenje. Oblasti se boje, da bo prišlo že v prihodnjih dneh do demonstracij, ker prihajajo iz Beograda nepovoljne vesti, ki so v zvezi s to stavko. Z zagrebškimi akademiki so solidarni tudi slušatelji vseh ostalih univerz v državi.

— **Zgradba radio - postaje v Podgorici.** V Podgorici je imelo bivše avstrijsko vojnovo poveljstvo več let svojo radio - postajo, ki pa je bila po preobratu porušena. Pošto - no poveljstvo več let svojo radi - postajo, diti novo, modernejšo postajo. Te dni se je vršila očetna licitacija, katere se je udeležilo več domačih in nemških tvrdk. Kateri bo oddana zgradba, bo določilo še le ministrstvo. Najnižja ponudba znaša 600.000 Din.

— **Epidemija gripe v Hercegovini.** V Hercegovini je začela zelo razsajati epidemija gripe. Na deželi in v mestih je doslej prijavljenih že mnogo slučajev. Posebno se je razpasla med šolsko mladino v Mostarju. V nekem zavodu je tekom treh dni obbolelo nad 20 dijakov. Oblasti so radi tega odredile, da se morajo do nadaljnjega zapreti vse šole, da se prepreči nadaljnje širjenje epidemije. Smrtnih slučajev doslej še ni bilo.

— **Smrtna železniška nesreča.** V Gajdobri pri Novem Sadu je skušal sodni izvrševalec Marko Delajac, ki je v zadnjem hipu prihitel na kolodvor, skočiti na vlak, ki je baš odhajal. Ko je bil že na stopnicah, mu je pri odpiranju vrat izpodrsnilo ter je padel pod voz. Kolesa so ga dobesedno razpolovila. Bil je na mestu mrtve. Nesrečo je zakrivil sam.

— **Samomor Slovenca v Vinkovcih.** V Vinkovcih na Hrvaškem se je te dni ustretil redov Stefan Mazal, rodom Slovenec. V bolnici je podlegel poskodbam. Kaj je gnalo mladega voljaka v smrt, ni znano.

— **Nalezljive bolezni v ljubljanski oblasti.** Uradno statistično poročilo navaja, da je bilo 14. januarja t. l. v ljubljanski oblasti 20 slučajev tifusnih holeriz, 3 griže, 11 škrlatink (7 v Ljubljani), 13 ošpic (v Ljubljani noben slučaj), 8 slučajev dave, 15 dušljivega kašlja in 8 šena.

— **Zopet »atentat« na Stepana Radića.** Listi poročajo, da se je v četrti raznesla po Sarajevu in po nekaterih južnih pokrajinah vest, da je bil na Stepana Radića izvršen atentat ter da je bil pri tem Stepan Radić ubit. Seveda se je kmalu izkazalo, da je vest povsem neresnična. Stipica je med tem potoval v Beograd, kamor je srečno dospel. Podoba je, da skuša Radić svojo otmennost slavo po Mussolinijevem receptu obnoviti z atentatorskimi vestmi.

— **Nov kemijski laboratorij.** Nedavno je bil v Mariboru na Trgu svobode 3 ustanovljen nov kemijski preiskovalni in posvetovalni laboratorij za potrebe industrije, kmetijstva in trgovine. Ustanovitev novega podjetja je zahvaliti predvsem privatni inicijativi, ki je upoštevala naraščajočo potrebo prizadetih krogov. V ostalem opozarjamo cenjene čitatelje na današnji oglas »Kemijske laboratorije za industrijo, kmetijstvo in trgovino« v Mariboru.

— **Pri prehajanju, nahu, vnetju vratu,** slabem živčevju, trganju v udih je zelo dobro skrbeti v prvi vrsti za redno in dobro prebavo, katero dosežete, ako pijete pol kozarca naravne Franc Jožefove grenčice. Po sodbah univerzitetnih klinik je Franc Jožefova grenčica najbolj priporočljiva in uspešna. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijških trgovinah. 14h

— **Zrebanje števil III. književne tomlje Jugoslovenske Matice** je iz tehničnih razlogov prenešeno od 4. februarja na 4. marca tega leta in se bo neprekinjeno vršilo po sledečem redu: 4. marca zrebanje za ambe in terne, 18. marca za terne, 25. marca za terne in kvaternje, 1. aprila kvaternje in činkvine, 8. aprila činkvine, 15. aprila in 22. aprila tomlje. Vse izrebane številke bodo objavljene vsako soboto, odnosno vsako nedeljo v slovenskih dnevnikih. Tombske tablice po 3 Din so do 2. marca naprodaj pri vseh šolah in vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji, v Ljubljani pri Tiskovni družbi, Novi založbi trafiki Sever in v pisarni Jugoslovenske Matice, Selenburgova ulica 7-II.

— **Zveže cyanin - kapsule po 6 Din,** stihlin (original Merck) v steklenkah po 10 in 5 g ter fosforna pasta se dobe v drogeriji Sanitas Celje in Ljubljana, Prešernova ulica št. 5.

Iz Ljubljane

— **Iz Zadnja pot ravnatelja Wiesthalerja.** Izpred hiše žalosti v ulici Stare pravde so včeraj popoldne odpeljali zemeljske ostankе gimnazijskega ravnatelja Frana Wiesthalerja na pokopališče ob veliki udeležbi pokojnikovih tovarišev, prijateljev in nekdanjih učencev. Blagoslovljena trupa pred hišo žalosti se je udeležila tudi knezofod dr. Jeglič. Pevski zbor je zapel »Beati mortui«. Korporativno so se pogreba udeležili dijaki II. realne gimnazije na Poljanah, kateremu zavodu je pokojnik dolga leta načeloval kot ravnatelj. Med drugimi so se pogreba udeležili: rektor univerze dr. Fran Lukman, mnogi univerzitetni profesorji, vladni komisar mestne občine Anton Menciger, predsednik ljubljanskega nadzorišča dr. Janko Babnik in skoro vsi srednješkolski profesorji. Pogreb je bil dostojno zadnje priznanje pokojnikovega velikega dela na našem kulturnem polju.

— **Zlata poroka.** Gosp. Anton Adler, počtni poduradnik v p. in njegova soproga ga. Marija Adler roj. Čemažar, obhajata danes 29. februarja 50letnico njune poroke. Gospod Adler je splošno znan v

Ljubljana te z za svojega slavnostnega kot denarni pismoša. Tudi sedaj še vedno vestno opravlja službo pri zavarovalni družbi »Feniks« kot inkasant. Zlatoporočenca sta oba še zelo krepka, zdrava in čila. K izvanrednemu dogodku jima mi iskreno čestitam in kličemo: Na mnogaja leta!

— **Iz S kongresom v Ljubljani ni tako.** Domači in inozemski časopisi prinašajo o tem prve vesti. Zanesljivi informatorji trdijo, da doslej še ni gotovo, ali se smide kongres parlamentarcev male antante s pritegnitvijo zastopnikov drugih prijateljskih narodov, ali pa se vrši zadnje dni februarja kongres oficijelne diplomacije vseh onih držav, ki so neposredno interesirane na albanskem vprašanju in na tako zvanem povratku Habsburžanov na madžarski prestol. Anglija se drži doslej rezervirano. Gotovo je po dosedanjih točnih vestih samo to, da se vrši omenjeni kongres koncem februarja v obmejnem mestu najbolj zainteresiranih držav (Italija - Jugoslavija), za kar pride močno v poštev Ljubljana. Res je, da si je ogledala pred nekaj dnevi posebna komisija nove prostore in dvorane na Taboru v Ljubljani, ki jih smatrajo za zelo primerne za ta namen. Istočasno išče ministrstvo za notranje zadeve primerne zbornice za bodočo oblastno skupščino, ki se mora po ustavnih določbah sestati koncem februarja. Vseokoli smemo pričakovati čez mesec dni prav zanimivih dogodkov, ki bodo v zvezi z Ljubljano in Taborom. Skrbimo, da so naši ljudje pravočasno obveščeni, da goste iz inozemstva primerno sprejmejo!

— **Iz V zvezi z upokojitvami pri ljubljanski podružnici Pošte hranilnice,** o katerih smo že poročali, je včeraj prišel v Ljubljano pomočnik generalnega direktorja g. Andrija Kovačević, ki ima nalogo, da preišče osebe, ki bodo nadomestile upokojene, odnosno uradnike.

— **Iz Ljubljana na konferenci jugoslovenskih mest.** Mesto Ljubljana se jutri udeležuje konferenca zastopnikov naših mest v Zagrebu. Mestno občino bosta na konferenci zastopala magistratni ravnatelj dr. Milutin Zarnik in tajnik dr. Arnost Brille, ki danes odpotujeta v Zagreb.

— **Iz Nedeljsko dopoldansko predavanje ZDK v kinu Matici o doživljajih inž. Ferda Lupše** ob priliki njegovih ekspedicij v Siam in Zladno Indijo, vlada med občinstvom veliko zanimanje. Zato opozarjamo publiko, da si izvoli vstopnice čimprej nabaviti v predprodaji pri blagajni kina Maticе, ker bo sicer marsikdo prišel ob užitek. Predavanje se vrši v kinu Matica v nedeljo dne 30. t. m. ob 11. dopoldne.

— **Iz V društvu »Soča«** predava danes v soboto 29. t. m. v restavraciji ljubljanske dvor naš rojak g. prof. M. Presl, nadzornik obrtnih šol, o temi: »Obrt, industrija in Slovenija«. Predavanje bo zelo zanimivo in poučno, ne samo za strokovnjake, ampak tudi za vse, ki hočejo imeti upogled v obrtno in industrijsko gibanje v Sloveniji. Vabimo člane in prijatelje društva k obilni udeležbi. Začetek predavanja ob pol 9. zvečer. Vstop vsem prost.

— **Iz Občni zbor Sokola I.** se vrši danes, v soboto zvečer na Taboru v moški telovadnici. Vhod od severne strani. Na dnevnem redu so poročila, volitve in važni proračunski ukrepi. Številna udeležba potrebna. — Odbor.

— **Iz Družbi sv. Cirila in Metoda** je podarila gdca. Marta Savnikova 50 Din mesto cvetk na krsto pok. učiteljice Angele Petričeve. Iskrena hvala!

— **Iz Ljubljanske gostilne.** Poleg številnih cekva nam v Ljubljani ne manjka tudi drugih lokalov, kjer »Bog roko ven moli« in poznavalci razmer zatrujejo, da Ljubljanci v te lokale prav tako radi zahajajo kakor v cerkve in prve večkrat bolj napolnijo kot pa zadnje. Glasom najnovejše statistike imamo v ljubljanskem policijskem okolišu 305 gostilniških obratov. Od teh je 229 gostiln, 13 kavarn, 28 vinotočev ali tkzv. klet in 33 zadržovalnic. Sodeč po teh številkah se Ljubljancem ni treba bati, da bi od žeje poginili.

— **Društvo sodnih poduradnikov in slug v Ljubljani** sklicuje svoj redni občni zbor na dan 6. februarja ob 13. v justično palačo, soba št. 28 v Ljubljani. Pozivamo g. tovariše, da se obnega zbora zanesljivo in polnoštevilno udeležite. Odbor. 83/n

— **Iz Drobna policijska kronika.** Včeraj je policija zaprla pet oseb. Prijela je nevarnega cerkvenega tatu, dalje nekega delavca, ki je prodajal tehnično sumljivega izvora, dva bežarja in nekega Petra, ki je nadlegoval mlade deklice. Ponočniki so smoti mirovalci, pojavila pa se je neprilicovano na ulici nova ponočnjakinja Ivanka, ki je v vptijem in prepevanjem kalila nočni mir. Lovci imajo še vedno sitnosti radi pasjega kontumaka. Neki Niko je prijavljen, ker je nosil orožje brez policijskega dovoljenja. Prijavljenih je 7 prestopkov cestnopolicijskega reda.

— **Iz Eleganta, a nadležni kavalir.** Vleoki Peter, doma tam nekje z Dolenjske, se ni hotel oprljati krošnjarstva, ampak je raje nastopil pot elegantnega kavalirja. Sprehaja se po ljubljanskih ulicah, vedno skrbno in elegantno, po najnovejši modni oblečen. Po ulicah, zlasti na promenadi šviga s svojimi črnimi očmi od deklice na deklico. Predstavil se ji je. Tudi ona, toda po domačem imenu: »Julka Južnič«. V nadaljnjem razgovoru pa se je Julka zarekla in Peter je doglal, da ga deklica vleče. Razjezil se je in jo s palico kar v drevo vdril v Zvezdi namahal po hrbtu. Poklican je bil stražnik, ki je eleganta odvedel na policijo v lukno. Zabil se ga za 24 ur, ker je nadlegoval mladoletne deklice.

— **Iz Asijski Ahasver.** Včeraj se je v drugo pojavil v Ljubljani večni popotnik Sun-Vu-Kung, baje doma tam iz Srednje Azije, ter je posetil s svojo osebnostjo razne boljše rodbine, ponujajoč jim razne talismane. Sun-Vu-Kung je po vseh ulicah, kjer se je pojavil, vzbujal veliko pozornost pesantov, kajti nosi dolge rumene lase in dolgo rumeno brado kakor Kristusa. Sun-Vu-Kung ni nikjer doma ter potuje že 40 let po svetu.

„Van Raster“ kakao

je ime katero Vam jamči za najboljšo kakovost holandskega kakao-a.

— **Iz Lovski ples.** V torek večer vsi plesalčini na Taboru Letošnja lovska prireditve bo nadkriljevala vse dosedanje. postebno glede prireditve plesišča. Nebroji paviljonov botovsko opremljenih in v njih bo dobili tudi najokusnejše jestvine in seveda tudi izborno kapljico. Zato vsi prijatelji zelene bratovščine na lovske ples! 84/n

— **Iz VII. podoficirski ples** se vrši v torek 1. februarja t. l. v hotelu Union pod pokroviteljstvom komandanta dravske divizijske oblasti, divizijskega generala g. Dan. Kalafatovića. Začetek ob 20. uri. Vabijo se vsi rezervni in upokojeni oficirji, podoficirji, uradništvo in ostalo občinstvo. Vstopnina 15 Din. 76/n

— **Iz Prvi reprezentančni ples** slušateljev ljubljanske univerze neprekidno 16. februarja v Unionu. Z razpošiljanjem vabil se prične tekom prihodnjega tedna. 67/n

— **Iz Slovensko marionetno gledališče.** V nedeljo se bo vprizorila v marionetnem gledališču Atene igra »V kraljestvu palčkov« ali »Gašperjev junaški čin«. Dejanje se vrši v srednjem veku na dvoru močnejšega carja in v bajej kraljestvu palčkov. Igra je za naše malčke tembolj privlačna, ker v njej zopet nastopi Gašperček v vsej svoji dovornosti. Predstavi sta od 15. do 16.30 in od 17. do 18.30. Predprodaja vstopnic v mali dvorani Narodnega doma v nedeljo dopoldne od 10.—12. Blagajna je odprta pol ure pred vsako predstavo.

— **Iz Običajna vsakotna maskerada ljubljanskega Sokola** se vrši letos na pustni torek 1. marca v vseh prostorih Narodnega doma pod geslom: »Cvetno slavje v Yokahami«. 79/n

— **Iz Vsem ljubiteljem plesa** nudijo popoldanske družabne plesne vaje, ki se vrše vsako nedeljo in na praznik 2. februarja od pol 4. do 7. ure v veliki dvorani Kazine pod vodstvom plesnega mojstra g. Jenka, edino in najugodnejšo priliko uvežbati se v vseh modernih plesih. Godba »Emona - Jazz«. Začetniki se vabijo že ob pol 3. uri v svrhu teoretičnega pouka. 81/n

— **Iz »Internacionalna maskerada«** Godbeni odsek Ujedinjenega saveza železničarjev Jugoslavije priredi 1. februarja 1927 v veliki dvorani Narodnega doma v Ljubljani internacionalno maskerado. Poleg drugih zabav je na sporedu sročolov z mnogimi in lepimi dobitki. Najlepša maska dobi lepo nagrado, ki jo določi posebna komisija. Igra lastna godba na pihala. Začetek ob 19. uri. Vstopnina za osebo 10 Din, v spremstvu dame 15 Din.

— **Pri nakupu testenin** zahtevajte vedno in povsod samo »PEKATETE«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge.

— **Dobajajo tedensko krasno pomladansko bluze:** M. Kristofič - Bučar, Stari trg št. 9, Ljubljana. 29/l

— **Iz Tradicionalni rudarski »Skok preko koze«** se bo vršil 19. februarja v velik dvorani na Taboru. 26/l

— **Iz Vreme.** Včeraj 28. jan. je ob 21. kazal barometer 774.1, termometer + 0.8° C. Danes ob 7. jutraj barometer 773, termometer + 1.5° C, opoldne barometer 769, termometer + 1° C.

— **«ITO» zobna pasta** najboljša. 163/T

Kompletno spalnico

iz orehovega lesa, novo in omaro za delikatno trgovino, še malo rabljeno — prodam po jako nizki ceni. — Ig. Repše, Ljubljana, Poljska cesta 21. 239

Iz Celja

— **Celjska borza dela** ne bo ukinjena in ni prizadeta po ukinitvi borz dela v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, ker isto vzdržuje Delavska zbornica s subvencijo mestne in okoliške občine. Obstoj te borze je vsaj do nadaljnjega zagotovljen.

— **C Sokolska plesna šola v Celju** priredi svoj zaključni plesni venček v soboto 5. februarja v gornjih prostorih Narodnega doma.

— **C Planinski sejem savinske podružnice SPD** se bo vršil letos dne 12. marca v Celjskem domu s popolnoma novim sporedom. Priprave za to veliko prireditev so že v polnem teku. Čisti dobiček je namenjen popravni turističnih naprav v Savinskih alpah, ki so hudo trpele pri zadnjih poplavih.

— **Veliko maskerado** priredi plesni odsek v soboto 29. t. m. na Strelščici pod Rožnikom. Začetek ob 8. zvečer. Najlepša maska dobi nagrado.

— **C Nočne lekarniško službo** opravlja ta teden lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

Iz Maribora

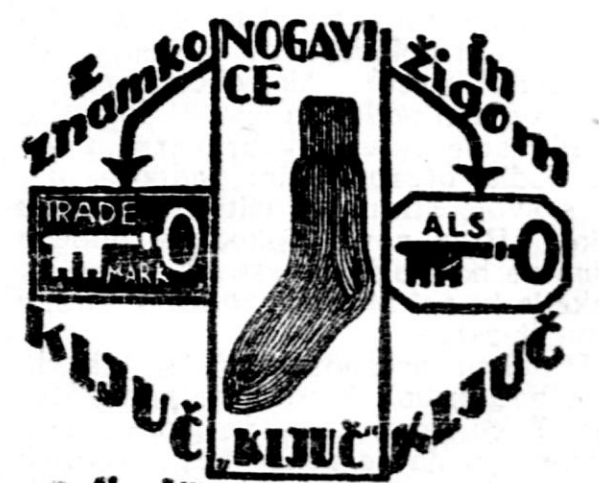
— **Proračunska seja mariborskega občinskega sveta** se je vršila včeraj zvečer. Občinski svetniki so se seje polnoštevilno udeležili. Tudi galerija je bila do zadnjega kotička zasedena. Proračun je v bistvu ostal nespremenjen. Nemci, katerim je po zadnjih volitvah očitno zrasel zopet greben, so ostentativno zahtevali, naj se uvede v gledališču nemške predstave, češ da je že tudi uprava gledališča pristala na to. Predlog je narodna večina zavrnila. Socijalisti pa so se zavzemali za manjšinske šole, kar jim je celo dr. Mühlhelsen zavrekl, češ da za to ni potrebe in da se bo o tem že kje drugod razpravljalo. Profesor dr. Strmšek je ponovno naglasil potrebo novega šolskega poslopja za osnovno in meščansko šolo na desnem bregu Drave. Seja je bila ob 9. končana in se danes nadaljuje.

— **Sprememba voznega reda avtomobilov.** Avtomobilisti, ki vozijo na progi Maribor - Celje in Maribor - Dravograd, bodo vozili od 1. februarja dalje z glavnega kolodvora in ne več z Glavnega trga, kakor doslej. Avto na progi Maribor-Dravograd bo do nadaljnjega vozil samo do Selnice ob Dravi, ker je državna cesta v gornjem delu silno pokvarjena in je vožnja s težkim avtomobilom nemogoča. Vstop v avto je mogoč tudi spetoma, vendar pa mora potnik v tem slučaju plačati vozno do zadnje prejšnje postaje.

— **Popravilo poštnega poslopja.** Te dni bodo začeli popravljati zunanost mariborskega poštnega poslopja. Popravilo je bilo res že nujno potrebno. Bilo bi pa želeli, da bi že enkrat dobili davno obljubljeno avtomatično centralo, za katero je v poštnem poslopiju že vse pripravljeno. Ker pa je treba počakati na instalacijo, poslopja v notranosti za enkrat ni mogoče popravljati, da bi bila temeljita obnova tudi od znotraj potrebna.

— **Strah pred javnostjo?** Izgleda, da je mariborske klerikalce vendar le postalo sram svojega sramotnega zavezništva z Nemci. Pri včerajšnji občinski seji so se menda zbal, da bi nacionalna javnost priredila kakše demonstracije proti njim. Zato so strogo zastražili ves rotovž. Socijalistični občinski svetniki so celo vprašali župana, čemu blokira policija rotovž; župan pa se je odgovoru previdno izognil. V javnosti je strah pred javno kritiko vzbudil mnogo smeha.

— **Ljudska univerza v Mariboru.** Spominu 100letnice Beethovne smrti, koga slavi letos ves kulturni svet, bo posvetila Ljudska univerza v mesecu februarju dva muzikalna večera. V petek dne 4. februarja priredi Beethovnov večer Urania in Gradina in v ponedeljek 14. februarja nastopi Ševčikov kvartet iz Prage z izključno Beethovnovimi skladbami.

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Poslano

V informacijo nepoučeni javnosti o razmerah med ljubljanskimi invalidi hočemo na kratko odgovoriti na različne dopise po časopisih. Organizacija, ki jo vodi združenje vojnih invalidov, gre mirno naprej; gonijo po časopisih vrši le par neodgovornih kričarjev. V Ljubljani obstoja Oblastni odbor za obe oblasti, katerega tvori 48 krajevnih odborov iz Slovenije. Poleg tega je v Ljubljani tudi Krajevni odbor za Ljubljano in okolico.

Predsednik tega krajevnega odbora je pred kratkim napravil neko zlorabo organizacijske denarja in to tudi priznal. Oblastni odbor, ki je po pravih ugotovitvah poverbo, je na izrednem obnem zboru Krajevnega odbora poljsnil članstvu delikt, kljub temu se je obnemu zboru na demagoški način vsilil k izvolitvi nekd anketni odbor, da je iskal že ugotavljen primanjkljaj in ga, ne vemo kaj, našel pol večjega kakor je. To je pokazala tudi uradna sodna revizija. Ko je anketni odbor uvidel blamažo, se je razbil in pomešal med opozicijo, sedaj pa so shodili in se stankih bega invalide z neresničnimi vestmi in konstatacijami, ki neopravičeno jemljejo ugled združenju.

Oblastni odbor jih predcbro pozna, zato jim niti ne odgovarja. Za njegovo resnost so jim pa začeli obkladati s političnimi pritiski in se z njimi spravili celo na osebe, ki nimajo nobenega stika z našo organizacijo. Iz svojih sestankov pošiljajo Oblastnemu odboru resolucije smešnega značaja. Zahtevajo brez vsake utemeljitve, naj Oblastni odbor odstopi. Ali ima on njim na ljubo za odstopiti, ko ga vendar postavljajo in razrešujejo samo delegati 48 krajevnih odborov? Zahtevajo tudi, naj g. veliki župan postavi komisarja (seveda iz njihove srede). Unikum so pa napravili na nekem zadnjem sestanku, kjer so se kar brez občnega zbora postavili za ljubljanski krajevni odbor. Oni sedaj kot krajevni odbor pozivljajo po časopisih člane, naj se obračajo na nle z vsemi odklonjenimi in neodklonenimi prošnjami.

Oblastni odbor opozarja članstvo, naj ne naseda takim prismođarjam, ker vse posle ljubljanskega Krajevnega odbora vodi do prihodnjega občnega zbora le Oblastni odbor sam.

Podpisuje se neki brezposelni Kolar, ki baje sploh ni naš državljan in kot tak ne naš invalid, pa tudi Hiti. Češnovar in močgoče še drugi, katere organizacija pri svojem delovanju prav malo pozna. Nekateri, ki se skrivajo za njimi, pa so se imeli že priliko izkazati v organizacijskem delu. Čudimo se, da oblast dovoljuje take zakotne demagoške sestanke, ki vendar niso sklicani od zakonito priznanega združenja? V našem združenju je dovolj preskrbljen, da vsak lahko na pravem mestu pove, kar ga teži, samo odkrito naj nastopi.

Prosimo javnost, da to upošteva, pa tudi naše časopise, da naj se, predno kaj objavi, poprej informira o stvari.

Za oblastni odbor UVI v Ljubljani
Stanko Tomc l. r. Štefe Matko l. r.
talalk predsednik

Moda

Kakšni bodo pomladni klobuki

Z modernim klobukom je nekako tako kot s kratki lasmi. Od vseh strani jih napadajo, in očitajo, da so monotori in dolgočasni in jim prorokujejo skorajšen konec. A kakor kratki lasje, so tudi sedanjí mali klobučki praktični in estetični in so se tako priljubili ženskem svetu, da vzdržijo tudi najhujše navedbe. Vse druge forme, ki so jih skušali uveljaviti tekom zadnjih sezon, so se morale zopet umakniti in mali, tesni klobuček vedno znova triumfira.

Tudi v pomladno modo se je rešil skoro nespremenjen. Klobučevino pa bosta seveda spopadla svila in slama ter kombinacije obeh tvarin. Pojm »slame« je treba vzeti seveda v najširšem obsegu in šteti vanj vse, kar je slami le malo podobno. Zlasti bo priljubljena »slama« iz predvaja in umetne svile.

Pomladni klobuk bo zopet soliden klobuk, ne več čepica raznih fantastičnih oblik, kakoršne smo videli jeseni in jih tu in tam še zdaj po zimski. V kolikor se bo oblika čepice še obdržala, bo manjša, mehka in ljubka, v prvi vrsti narejena iz svile.

Zelo priljubljeni bodo svileni turbani

in čeladasti modeli, oboji prikladni tudi za manj svečane večerne prireditve in za plesne matinee. Pomladi in poleti bo baje moda, da bodo dame tudi ob takih prilikah obdržale klobuke na glavah. Seveda bodo morali biti tako oblikovani, da ne bodo ovirali pri plesu in kometiranju, torej dveh danes najvažnejših ženskih opravkih.

Barve klobukov za pomlad niso strogo predpisane. Pomladanski klobuk bo navadno črn, kakor bo črna in črna belo sploh »velika moda«. Tak klobuk bo iz ripsa, satina, cuira ali grograina in garniran na ta ali oni način s slamnatimi vstavki. Poleg črnega bosta favorizirani barvi modra in siva. Posebno modri barvi obetajo veliko priljubljenost in razširjenost. Obdržala se bo tudi beige, vendar pa z vidno nijanso v roza.

Iz Berlina propagirajo poleg teh malih klobukov tudi večje oblike s širokimi kraji. Za poletje se znajo uveljaviti, za pomlad pa gotovo še ne. A tudi poletni ne bodo mogli spopadniti malih oblik, ki niso samo zelo prikladne in praktične, ampak — kaj je danes morda najvažnejše — tudi najcenejše.

Maske

V predpustu imajo ljudje največ opraviti z maskami in maskeradami. Pri nas smo v tem pogledu še dokaj skromni, a vendar imamo vsako leto nekaj večjih maskeradnih prireditev, ki jih staro in mlado težko pričakuje.

Maske je izumil po starih tradicijah Thespis, ki si je na vinski trgatvi prvi namazal obraz s kvasom in predstavljal drugo osebo. Od tistih časov so rabili kvasova barvila v vseh antičnih gledališčih za sminkanje. Maske kot sredstvo za povečanje efekta gledališke igrice je rabil prvi Aischylos. Znal se je sicer tako dobro maskirati, da je bil podoben osebnosti, ki jo je opisal pisatelj, vendar so pa ostale maske omejene samo na gledališče in se drugače niso rabile. Šele za časa Karla Velikega je postala maska splošno priljubljeni toaletni predmet, seveda samo pri dvornih krogih. V Benetkah je tvorila maska del obleke najmanj pol leta. Benetjani so odložili maske samo med karnevalom. Iz uporabe mask so nastale sčasoma maskerade in plesi v maskah. Te prireditve so se pojavile najprej na kraljevskih dvorih. Šele za časa Filipa Orleanskega je bilo dovoljeno prirejati maskerade tudi v javnih lokalih in na ulicah. Plesi v maskah so se ohranili do današnjega dne in bodo ostali v navadi, ker odgovarjajo težnji večine ljudi, ki radi igrajo vsaj nekaj ur v letu vlogo druge osebe. Poleg tega je maska za žensko dobrodošla in prijetna izprememba večerne toalete, za katero jim moda predpisuje linijo, material in okraske. Zato so maskerade, pri ka-

terih ima fantazija široko polje, ženskam nekaka zabava. Vsa nesreča je v tem, da mnoge dame nimajo na razpolago toliko denarja, da bi si omislile res lepe in originalne maske. Sicer se pa da z duhovitostjo in iznajdlivostjo tudi ta zapreka odstraniti. Saj ni treba izbrati pristno rokoko maske, ki zahteva najcenejše blago.

Zelo lepe in originalne maske se dajo narediti iz starih plesnih oblek, ki jih spretna dama primerno prenaredi in okraši. Maska mora spremeniti v prvi vrsti dotičnega, ki jo nosi. Čim bolj nas maska spremeni, tem prijetnejša je naša zavest, da govorimo z znancom kot s tujcem in s tujcem kot z znancom. Ako smo dobro maskirani, se nam zdi maskerada polna neznancev. To je prijetna izprememba, ki nam krajša čas.

Avstrijski škofje proti modernim plesom

Te dni se je vršila na Dunaju konferenca avstrijskih škofov, na kateri so poglasili svojo anatema nad modernimi plesi in napovedali Čarlstonu, tangu, fokstrotu in blekbotomu oster boj. Avstrijski škofje smatrajo te plesne za nemoralne in preveč erotične. Na čelo gibanja proti modernim plesom se je postavil sam kardinal in dunajski nadškof dr. Piffli, ki je povodoma neke pridige povdarjal, da svetovna ura zadnjikrat bje in napoveduje konec današnje božje kulture. Današnji moderni plesi računajo na najnižje instinkte. Če je žena v dvorcu,

naj pomisli: Ali bi Mati božja na mojem mestu ravnala tako? Svet je danes moralno totalno pokvarjen...

Tako torej kardinal Piffli. Dunajčani seveda ne smatrajo njegovih groženj za tako nevarne in resne in prav pridno plešejo Čarlston in blekbotom. Dunajski listi pravijo, da je imel anatema avstrijskih škofov ravno nasproten uspeh in da je še podvojil zanimanje za eksotične plesne.

Ruska bluza.

Za letošnjo pomlad napovedujejo vstajenje bluze, ki je zadnja leta skoro docela izginila iz modnega albuma in se obdržala le še pri sportni in delovni obleki. Zdaj bo prišla vnovič do polne veljave in pot ji pripravljajo sedanja bluzasta linija, ki skoro docela obvladuje zimsko modo in daje svojo noto celo plaščem. Naša slika nam kaže takozvano rusko blužo, ki je elegantna in praktična in bo po pariških napovedih igrala pomladi zopet veliko vlogo.

Ravni plašč.

Med vsemi nijansami, ki jih preživlja oblika damskega plašča, se vedno z uspehom uveljavlja tudi enostavni ravni plašč, ki je od dnevnih mode zelo malo odvisen in tvori zato nekaj standarda v damski toaletni zbirki. Tudi v pomlad in poletje se bo rešil.

Izjava

Da bo konec te škodoželjne izmišljene govornice, izjavljam se enkrat: Vsled zavisti, da moderno napredujem v svojem obrtu, se trosi lažnjiva govornica glede trajnega kodranja las. — Ta povzročena škodoželjnost je le spodbuda večjega zanimanja. Povzročitelju to podle laži pa hvala!

M. Podkrajšek, frizer za dame in gospode, Ljubljana, Sv. Petra cesta 12.

Promenade v argentinski prestolici

Razkošna Florida in sanjava Rivijera v Buenos Airesu. — Elegantni moški in graciozni ženski svet. — Razvito argentinsko časopisje.

Buenos Aires, 29. dec. 1926.

Gospod urednik! Gotovo ni mnogo Slovencev, ki bi jih usoda zanesla sem doli v Južno Ameriko, v bajno se razvijajočo prestolico bogate Argentine. Zato bo morda zanimalo tudi čitatelje in čitateljice »Slovenskega Naroda«, ki ga prejemam celo tu sem, na drug konec sveta, ako jim na kratko opišem, kako tukaj živimo. Za danes hočem povedati nekaj o buenosaireških promenadah, ki igrajo pod tukajšnjim južnim neboom zelo važno vlogo.

Najbolj priljubljena promenade gigantске argentinske prestolice je Florida, ki je oddaljena dober kilometer od »casa rosada«, to je državne palače. Florida nima nikake sličnosti z Broadway-om v Newyorku, kjer se vse spreha za mrzlično naglico (time is money!), ali s Champs d'Elysees v Parizu, kjer radi same etikete ne vedo kako uporabljati stopala. Ne, tu se se-tajo v pravem pomenu besede, brez prenaplajenja, komodno, kakor doma po vrtu ali salonu. Čeravno so v tej ulici najelegantnejše trgovine, modnena zabavišča in najokusnejše urejeni bari, ni Florida kako privilegirano zatočišče plutokracije, temveč se tu družijo državni uradniki z zasebnimi. Študent z zdravnikom, igralec z novinarjem.

Elegantni pa so vsi; na obleko da tudi priprosti Argentinec zelo mnogo in priznati je treba, da so si vzgojili tekom generacij zelo prefinjen okus. Splošno pozornost vzbujajo na promenadi Angleži in Severni Američani, ki jih je tukaj vedno dovolj, ki pa se oblačijo vedno po svoje. Čeprav so že desetletja izven domovine.

Argentinske devotke smatram za najlepše, kar sem jih videl doslej. Ne samo, da so lepega stasu in finih linij v obrazu, temveč imajo tudi tako priključno vedenje, da jih napravi na mah simpatične. Mnogo pomoreta k temu gotovo tudi dobra vzgoja in naravna inteligenca. Argentinka ni taka sužnja modnih ekstravaganc kakor Parižanka ali tovarišica na ameriškem severu, ampak je v vsakem oziru bolj rezervirana in konservativna. Vseeno se pa rada smatra za napredno in zlasti zna že tudi »štediti« pri nakupu blaga, tako da tudi ona raje kupi premočno kakor preveč. S tem pa samo pridobi na mičnosti in lepoti, ker je tukaj pretežna večina žensk res lepe postave in lepih nog. Čerkev in filistrstvo se kakor tam v Evropi tudi tukaj v Južni Ameriki borita proti kratkim krilom in tesnim kopalnim oblekam, a z enakim neuspehom. In to kljub temu, da so Argentinecne v splošnem verne in zelo moralne.

Ponoči nudi naša promenade naravnost fantastično sliko, vredno opisa v »Tisoč in eni noči«. Reklamni napisi po celi ulici, sestavljeni iz raznobarnih električnih žarnic, mečejo morje mavrične svetlobe na šetale, na asfalt, izložbe, stavbe in nebesni svod. Glasovit Broadway ni niti senca ponočne Floride, kajti v Newyorku ni dovoljeno porabljanje toliko električnega toka v reklamne svrhe, baje radi neugodnih posledic za oči. Tudi tukaj je bila velika kampanja proti taki reklami, ampak pozneje so tukajšnji očesni zdravniki prepričali javno mnenje, da ni nobene nevarnosti v tem oziru.

Na Floridi ima največji buenosaireški dnevnik »La nacion« postavljena dva velika megafona, ki objavlja šetalcem najnovejše vesti, vmes pa godbene komade domačih in tujih radio-postaj. Sploh je časopisje v Argentini zelo razvito. Poleg »La nacion«, ki ima skoro četrtilijonsko dnevno naklado, sta

največja lista »La prensa« in »La razon«. Oba imata po 100.000 in več naklade, vsi trije pa izhajajo dnevno na najmanj 50 straneh velikega formata

Balneario je šetališče ob reki Rio de la Plata, ki je tako široka, da jo moremo smatrati že za morje. Gospodje na municipiju, kakor se imenuje naš magistrat, so poskrbeli, da ima številno prebivalstvo Buenos Airesa tudi šetališče za vroče poletne večere, ko je bivanje v mestnih zidovih skoro nemogoče.

Ta riviera je gotovo ena najlepših na svetu. Mesto se ni bala stroškov, da opremi to obalno promenado z vsemi komodnostmi, z bajnimi vrtovi, obilnimi počivališči, krasnim tlakom za šetalec in avtomobile in z razkošno razsvetljavo. Na koncu promenade moli v rečno strugo umeten polotok, na katerem je na stotine kabin za kopalce, nad njimi pa terasa z nasadi cvetlic.

Ni treba omenjati posebej, da je ta riviera vedno polna ljudstva in elegantnih avtomobilov, ki jih vodijo navadno nežne ženske roke in to prav spretno in graciozno. Veselo noto dajejo ulici prodajalci časnikov, mladi pobalini, ki s svojim gluškim krikom naznanjajo nove izdaje listov, in se prelinjajo med ljudmi in vozili s čudovito spretnostjo.

Zlatko G. Jug.

Humoristični kotichek

Bo že res,

Snubec malemu bratu bodoče neveste: »Ti, tvoja sestra pa ni odkritosrčna. Pravi, da je stara še le 20 let, pa jih ima že 26.«

»O, to bo že prav. Ona se je namreč že le s šestimi leti naučila šteti.«

Psevdonim,

Hči: Ne in ne. Jaz hočem in jaz moram h gledališču. Če ne drugače, si vzamem kak psevdonim!

Mati: »Kaj, to še tudi. No, to ti rečem, potem vaju oba ubijem; da, oba, Tebe in tistega tvojega Psevdonima.«

Preskrbna,

Ona: »Veš, kaj mi je danes rekla sosedica? Ona raje pusti svojega moža od lakote poginiti, predno bi mu sama kuhala.«

On: »No, ta je pa res preveč ljubez-niva. Tako velika skrb za zdravje svojega moža pa res ni potrebna.«

Pozna jih,

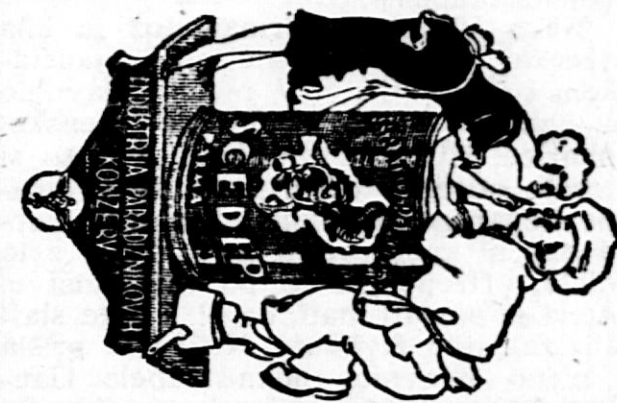
»Gospod gozdar, ali ste ukrenili vse potrebno za jutrišnji lov.«

»Da, gospod baron, zajci so že naročeni in bodo jutri po končanem lovu tu.«

Glasbeno naobražena,

Mož in žena prideta h koncertu. Seveda sta začetek zamudila. Ko dospeta do svojih sedežev, se informira žena pri svoji sosedki, kaj pravkar izvaja orkester: »Deveto Beethovnovo simfonijo«, se glasi odgovor. Vsa razburjena se obrne žena k možu:

»Vidiš, sedaj igrajo že deveto simfonijo, vseh prvih osem sva radi Tvojih cigar zamudila!«

Pralnica in likalnica HAMANN Ljubljana Mestni trg 8 (na dvorišču)

Cielo Veneziani:

Nobene spremembe

Moram takoj povedati, da sem ne-navadno resen človek. Znano trdijo »Batin & Comp.« sem ustanovil jaz. V Newyorku pred dvajsetimi leti. Vse pozna to trdijo: Batin & Comp. instrumenti za merjenje.

Ce sem Italijan? Jaz? Seveda! In še iz Padove!

Povsod me poznajo zavoljo moje resnosti. Zovem se August Batin, sin pok. Filipa Batina. Vsako tretje leto sem šel v Padovo, da prebijem tam mesec dni. Zelel sem videti stare znance, prijatelje in sorodnike.

Zategadelj ni prav nič čudno, če sem šel v Padovo tudi zaradi ženitve. Oženil sem se z Anito Radenigo. To je znana industrijska hiša; likeri so njena specialiteta.

Cela trdka Batin & Comp. je pripravljena zame in mojo nevesto naj-svečanejši sprejem. V Newyork sva imela priti 23. septembra na brodu »Princ Adalbert«.

Ko smo bili že na morju in je padlo v oči, da je na brodu še nekaj mladih ljudi in žensk, ki so na svatbenem potovanju. Eden takšnih parov mi je posebno ugajal, čim smo krenili iz Genove.

»Vidva sta Amerikanca?« sta me vprašala.

»Ne; Italijani: August Batin in žena.«

»Midva sva Švicaria: Jurij Prolt in Marilka Stein. Poročila sva se včeraj, tik pred odhodom vlaka iz našega mesta. Zdaj sva na svatbenem potovanju.«

Ali je treba povedati, da smo se zelo brzo sprijateljili? To je sicer pravilo za prekomorske parnike. Marilka in njen mož nista bila nikakor nesimpatična.

Preživeli smo nekoliko prijetnih dni. Ko smo bili šesti dan na morju, ponoči, prav ko smo mislili, da imamo že vse težave potovanja za seboj in smo čakali dan za dnem, da zagledamo Newyork, je izbruhnil na brodu požar, ki je uničil »Princa Adalberta«. Ni potrebno, da vam govorim o tem požaru in o tej katastrofi. Pisali so o tem časopisi nadolgo in naširoko, ker se baš tedaj v aristokratskem svetu ni pripetil nobeden škandal.

Glavno je, da je na klic: »Požar!« nastala nepopisna panika. Na prvi hip smo mislili, da si je nekdo dovolil grobo šalo, ali brzo smo se prepričali, kako strašna je bila resnica. Požar na brodu je rasel z bliskovito naglico. Treba je bilo naglo delati, če si se hotel rešiti. Poznal sem pravilo: čim dalje od broda, ki se potaplja!

Žarnice so bile vse pogašene. Onan od svojega sklepa sem zagrabil

postavo, ki se je belila kral mene in skočil v vodo. Hotel sem za vsako ceno rešiti Anito.

Radiotelegrafistu »Princa Adalberta« se je posrečilo o pravem času oddati signal: S. O. S. Ob zori se je že pojavil na obzorju brod, ki nam je imel prinesiti rešitev. Hotel sem razveseliti svojo ženo, ki sem jo držal čvrsto, dasiravno sem plaval. Z eno roko sem se oprijemal deske in sem ji zaklical:

»Anita! Glej brod, rešeni smo...«

Tedaj je ona okrenila glavo... Malo je manjkalo, da se nisem onesvestil. To ni bila Anita, ampak Marilka.

Na brodu, ki nas je rešil, so bili vsi preručani, da sva mož in žena. Tako se je glasilo tudi radiotelegrafično sporočilo: med rešenimi se nahaja tudi g. Batin s soprogom.

Kaj je bilo z Marilkinim možem in mojo ženo? Oba sva se okibala, da bi dala odgovor na to vprašanje. Meni je bilo jasno samo to, da sem v hrzini na ladji namesto Anite zagrabil Marilko. Ni moja krivda: obe sta bili bele oblečeni, a na ladji nisl videl prsta pred očmi.

Kaj naj storiva? Molče sva se udala usodi in tako je trdila Batin & Co. Ipak bila v položaju, da z največjo svečanostjo sprejme mlado gospo Batin. Marilka je za ves svet postala gospa Batin. In žvela sva tako

skupaj čuvajoč tajnost samo za-se. O »pokojnikih« nisva marala govoriti.

Moram priznati, da ne meni, ne Marilki ni bilo prav nič neprijetno.

Tako so tekli dnevi. Marilka je bila divna, sveža. Včasih je naslanjajoč glavo na moje grudi, oplakovala zlo usodo svojega moža. Včasih sem tudi jaz v njenem objemu pozabljal na Anito.

Marilka me je spočetka nazivala svojega rešitelja; jaz sem ji zagotavljal, da mi je ona edina radost življenja.

Ali čez dni sva se začela pozdravljati že z manj ljubeznivimi besedami. Z eno besedo: živela sva kakor dva golobčka, uživajoč vso srečo zdrave zakonske ljubezni.

Imel sem posle v Mehtki. Bilo je preteklo že petnaest mesecev, odkar sem se ločil od Anite in sem že pozabljal na potop »Princa Adalberta«.

Da bi mi bil pot prijetnejši, povabil sem tudi Marilko s seboj. Šla je zelo rada.

Na neki postaji sva menjala vlak. Ko sva stopala po peronu, s katero se je imel odpeljati naš vlak, se pojavila nenadoma pred nama moški in ženska, ki sta se držala dod paz-duho.

In čim smo se pogledali, so štirje vsiklik odjeknili po peronu...

Ker pred nama sta stala Anita in Jurij.

»Anita!«

»August.«

»Marilka!«

»Jurij.«

Potem:

»Veš, dragi moj... g. Jurij je bil zelo priazen... Rešil me je in tisti katastrofi. Čuval me je in, glej, zdaj me je baš pospremil k tebi... Treba, da se mu zahvalim...«

»A ti, moj dragi Jurij, je posegla vmes Marilka. »se moraš prav iskreno zahvaliti g. Augustu. Pripeljal me je zdaj naravnost k tebi, a ves čas je bil tako... tako dober.«

Izmenjali smo še nekoliko besed, po tem je šel Jurij z Marilko na eno stran, jaz z Anito pa na drugo.

V vlaku sva se še dalje razgovarjala. Bilo je toliko stvari, ki sva si jih imela povedati, ker se petnaest mesecev nisva videla. Nenadoma mi je padlo na misel:

»Anita, zdi se mi, da sva si bila že na ladji na čistem, da postanem oče... Hotel sem vprašati, kaj je bilo s tem zanimivim problemom. Ali nisem končal vprašanja, ker me je Anita prekinila!«

»Saj boš, dragi August... Pri meni se ni nič spremenilo... Kakršna sem bila tedaj, takšna sem tudi zdaj; nobene spremembe...«

To in ono

Češkoslovaški poslanci obsojeni

Kakor smo že poročali, se je vršila te dni v Pragi obravnava proti petim poslancem, ki so povodom obstrukcije v parlamentu dejansko napadli svoje kolege in nekatere celo težko ranili. Obtoženi so bili: komunistični poslanec Harus, Jilek in Kreibich ter narodno-socialistični poslanec Safranko in Knežlik. Obravnava je trajala več dni. V četrtek popoldne je bila izrečena obsodba.

Predsednik senata je prečital v imenu republike obsodbo, ki pravi, da so poslanci Harus, Safranko in Jilek krivi, da so nastopili na seji Narodne skupščine dne 19. junija 1926 z nasiljem, da bi preprečili predsedniku zakonodajnega odbora izvrševanje njegove uradne funkcije. Zato se obsodba poslancev Harus in Jilek na 4 mesece ječe, Safranko pa na 3 mesece. Poslanec Kreibich in Knežlik sta bila oproščena.

Državni pravdnik dr. Hrabza se je pritožil proti oprostitvi razsodbi in proti prenizko odmerjeni kazni.

Zadnje pismo cesarja Maksimilijana

Bruseljski listi so objavili zadnje pismo nesrečnega mehiškega cesarja Maksimilijana, ki ga je pisal v ječi v Queretaro zadnjo noč pred svojo tragično smrtjo. Pismo je tem bolj zanimivo, ker doslej še ni bilo objavljeno. Glasi se:

»Dragi baron de Lago, moje življenje je končano. Zadnja prošnja je namenjena mojim zemskim ostankom. Edina moja želja je, da bi dal zdravnik dr. Basch preprečiti moje telo v Vera Cruz. Prevoz mojega trupla naj se izvrši brez vsakega pompa in ceremonij. Smrti se ne bojim. Čakam jo mirno in zato bi rad imel mir tudi pri prevozu trupla v Evropo. Dragi baron, uredite vse tako, da prevzame doktor Basch in moji domači moje telo in ga prepeljejo v Evropo. Pokopan bi bil rad blizu moje drage Charlotte. Ako pa vest o moji smrti ni resnična, naj pokoplje moje telo na zgodovinskem kraju. Bodite tako prijazni in obvestite o moji zadnji želji kapitana Groella. Poskrbite, da bo mogla vdova mojega zvestega vojnega tovariša Mirmona odpotovati nazaj v Evropo. Upam, da uslišite moje prošnje. Obenem vas prosim, da sporočite moje zadnje želje tudi moji materi na Dunaju. Ponovno se Vam zahvaljujem in vas pozdravljam. — Maksimilijan.»

Žrtev pedantnih sodnikov

Kaj je zločin? Zdrava človeška pamet razume pod zločinom moralno ali gnetno škodovanje človeške družbe, odnosno poedince. Za pravnike pa ni zločin samo to, marveč tudi vse, kar je v zakoniku označeno kot kaznjivo. In baš na podlagi tega naziranja so pristisnili te dni neki ženski v Madridu na čelo pečat zločince in jo strogo kaznovali, dasi je vsa javnost prepričana o njeni nedolžnosti.

Neka Viktorija Fernandez je bila frizerka v najsiromašnejšem madridskem predmestju. V njeno delavnico so zahajale samo siromašne ženske, kuharice, šivilje, služkinje itd., ki so si morale odtrgati od ust, da so prihranile denar za friziranje. Viktorija Fernandez ni imela otrok in to jo je zelo bolelo. Hrepenela je po materinstvu, hotela je postati mati, da bi ji dete slajšalo žalostno življenje. Nekoč je prišla v njeno delavnico neka Izabela Gachez. V pogovoru s frizerko je tarnala, da jo je ljubček zapustil, da je od nje zanosila in da jo oče ubije, čim izve, da postane nezakonska mati.

To odkrito priznanje nesrečne devojke je Fernandezovo zelo ganilo. Izabela se ji je smilila in zato ji je obljubila svojo pomoč. Ponudila ji je kotiček v svojem stanovanju in ji dejala, da bo na videz pri nji služkinja, kadar pa porodi, da krstijo njeno nezakonsko dete kot svoje. Obljubila ji je tudi, da bo skrbela za njeno dete kot prava mati. Prigovarjala ji je, da to ni nič hudega in da nihče ne bo izvedel, da je dete njeno.

Izabela je vedela, kaj jo čaka, ako ne sprejme te ponudbe. Dete bi morala itak oddati v poročnišnico. Zato je pristala na ponudbo in tako je bila s pomočjo babice sklenjena pogodba med dvema nesrečnima ženskama.

Kmalu po tajnem porodu se je Izabela vrnila k očetu, ki niti stul ni, kaj se je zgodilo. Njena prijateljica Fernandezova pa je bila vsa srečna, da ji je usoda naklonila dete, po katerem je dolgo leta zaman hrepenela. Toda njeno veselje ni trajalo dolgo. Iz anonimnega pisma so madridske oblasti izvedele za sleparijo, na kar so pravo in lažno mater aretirale. Zadeva je prišla pred sodišče in te dni se je vršila obravnava. Viktorija Fernandez je bil obsojena po paragrafi španskega kazenskega zakona na šest let ječe.

Obsodba je vzbudila v evropskih pravnih krogih splošno začudenje. Nihče ne more razumeti, kako je mogoče obsoditi po španskih zakonih detemorilko na tri leta, ženo, ki je hotela

storiti svoji nesrečni prijateljici uslugo, pa na šest let. Vsi španski listi pišejo o tem zanimivem procesu in zahtevajo, naj kasacijsko sodišče obsodbo razveljavi. Viktorija Fernandezovo označuje tisk kot žrtev pedantnih sodnikov.

Zatiranje spolnih bolezni v Pragi

V kratkem se bo vršila na praškem magistratu ponovna konferenca vseh poklicanih činiteljev, na kateri se bo razpravljalo o zbolitvanju dosedanje prakse zatiranja prostitucije in spolnih bolezni. Po novi naredbi deželne politične oblasti ima praška policija pravico pregledovati vse javne lokale. Isto pravico ima tudi mestni magistrat. Dosedanja praksa je pokazala namreč mnogo nedostatkov. Policija prireja po praških ulicah racije dan za dnem. Sumljive ženske je doslej izročila sodniji, ki pa je nedavno izjavila, da ž njimi ne more imeti več opravka; zato jih sodi sedaj sama in jih kaznuje z zaporom do 14 dni.

Kljub temu pa se prostitucija vedno bolj širi. Policija je zato predlagala, naj politična oblast zapre vse bare in druge lokale, kjer cvete prostitucija. Dovoljenja za nove bare bi se ne smela več izdajati. V praksi se je pa pokazalo, da magistrat sicer ne daje dovoljenj za nove bare, da pa spadajo bari pod stari zakon o gostilničarskih koncesijah in jim zato magistrat ne more doživeti.

Zatiranje spolnih bolezni v Pragi je zelo površno. Vsa Praga ima za spolno bolezni vlačuge na razpolago samo 30 postelj. Občina je zato v veliki zadregi, kajti številno spolno bolnih vlačug je zlasti na periferiji od dne do dne večje. Zato so izročili zastopniki zdravstvenih oblasti te dni ministru narodnega zdravja spomenico, v kateri razvijajo načrt uspešnega zatiranja spolnih bolezni.

Pustolovec Dimitrijevič obsojen

Poročali smo že o rafiniranem pustolovcu Dimitrijeviču, ki je nastopal na Slovaškem kot srbski kapetan in sarajevski atentator ter igral v občevarstvu z raznimi slovaškimi javnimi funkcionarji zelo čudno vlogo. Teodor Dimitrijevič je tip moralno pokvarjenega in do skrajnosti domišljivega lahkotivca, ki si hoče ustvariti karijero z raznimi sleparijami. Kltil se je po Ameriki, od koder je prispel na Slovaško. Povsod je lagal, da je sodeloval pri sarajevskem atentatu. Kjer je kazalo, da mu bo ta vloga kaj koristila, se je bahal na vse pretege, čim je pa prišel v družbo, ki obsoja vse morilce brez razlike, je svoje junaštvo previdno zatajil. Nekoč se je bahal s sodelovanjem pri sarajevskem atentatu v družbi urednika slovaškega lista »Narodne Novine« Antona Kompanka, ki mu je pozneje to javno očital. Dimitrijevič je Kompanka tožil in urednik je bil po tiskovnem zakonu obsojen radi žaljenja časti. Njegov zagovornik je vložil ničnostno pritožbo in v torek se je vršila v Bratislavi vzklícna obravnava.

Sodišče se je na podlagi izpovedi poslanca Hlinke in nekaterih ameriških Slovkov prepričalo, da se je »kapitan« Dimitrijevič res podpisoval kot soudeleženec sarajevskega atentata in opetovano bahal, da so ga avstrijske oblasti zapisale v črno knjigo. Zato je obsodbo prve instance razveljavilo in famozni soudeleženec sarajevskega atentata bo moral plačati sodne stroške v znesku 4000 Kč.

Slovaška javnost je Dimitrijevičevih lumparij že sita in zato pozivajo listi politično oblast, naj sleparja izžene iz republike.

Šanhaj

Sanhaj ali pravilneje Šanhaj, ki igra v sedanjem angleško-kitajskem konfliktu najvažnejšo vlogo, spada med največja trgovska mesta na svetu. Mesto spominja po svoji zunanosti bolj na Evropo kot na Kitajsko. Kdor se pripelje po žolti reki in dalje po reki Huan-pu v to svetovno pristanišče ter si ogleda obalo, dobi vtis evropskega mesta. Trg The Bund na bregu reke Huan-pu je središče, kjer so zbrani vsi tuji v Šanhaju. Tu je mnogo krasnih palač, bank, uradna poslopja velikih paroplovnih družb in konzulatov. Spomeniki pričajo o slavi tujece, ki so se borili z domačini za Šanhaj dotlej, dokler jim ga večina niso iztrgali iz rok. Na trgu The Bund stoji spomenik Margaryja, kip bivšega angleškega ministra v Pekingu sira Harryja Parkesa in končno ogromna piramida, na kateri so vklesana imena vojakov vedno zmagovite angleške armade (The Ever Victorious Army), padlih v vojni l. 1862.

Pred vojno je bilo na tem trgu tudi mnogo palač, ki so pričale o nemškem »Drangu nach Osten«. Tu je bila palača nemškega kluba Concordia, zgrajena v slogu nemške renesance. Temeljni kamen je položil 22. oktobra 1904 pruski princ Adalbert. Poleg te palače so zgradili Nemci v Šanhaju še več impozantnih poslopij. Med vojno so se polastili teh poslopij Angličani in zdaj prevladuje v Šanhaju njihov vpliv. Angleška kolonija v Šanhaju šteje zdaj 16.000 članov

in angleška vlada noče pod nobenim pogojem izprazniti svoje kolonije. Res je sicer v Šanhaju še mednarodni in francoski okraj, toda Francija ima v mestu zelo malo vpliva.

Kitajsko mesto, ki ga obdaja kitajski zid, je majhno in ima zelo neugodno lego. Sele tuji so spoznali pomen Šanhaja kot trgovskega središča ob izlivu reke Huan-pu. Izsušili so prostrana močvirja okrog starega mesta ter si zagotovili l. 1842 z nankinsko pogodbo velik del ozemlja okrog kitajskega mesta za svojo trgovino in poslopja. Omejena pogodba je odprla tujcem vrata v Šanhaj. Prišli so prvi konzuli, angleški, francoski in ameriški ter začeli pripravljati teren za evropske naseljenice. Čez 50 let so se oglašile še Japonci in dobili z mirovno pogodbo, sklenjeno l. 1895 v Simonoseki, pravico do svoje koncesije v Šanhaju. Vseh teh 50 let so se Kitajci borili proti evropskemu in japonskemu vplivu. Sele l. 1910 je zavladal za silo mir in Šanhaj se je začel naglo razvijati. Vsa trgovina je osredotočena v mednarodni koncesiji, ki jo pozna kitajsko prebivalstvo pod imenom angleška koncesija. Poleg trgovskega okraja spada v to koncesijo krasen okraj privatnih vil, v katerih stanujejo bogati trgovci. Stro-mašno domače prebivalstvo hodi z zavistjo mimo razkošnega okraja, kamor se stekajo milijoni.

Kitajski del Šanhaja se ne razlikuje mnogo od drugih kitajskih mest. V vzhodnem delu je znameniti hram literature Ven-micco, kjer prinašajo od časa do časa žrtve kitajskemu modrijanu Kun-tu-tse (Konfuciju), »mojstru in voditelju 10.000 pokoleni, kakor ga nazivajo Kitajci. Veliki filozof pa v hramu nima kipa, marveč je naslikan na priprosti tablici. Za mestom je hrib, na katerem stoji naselbina Zik-ka-vel, kar pomeni naselbina rodbine Zi. Tu bivajo francoski jezuiti. Ime Zi izvira od kitajskega ministra, velikega državnika in avtorja številnih znanstvenih del, ki je živel koncem 16. stoletja. Zi se je seznanil z misijonarjem Riccom, in se dal l. 1603 krstiti. Mandarin je vzel misijonarja k sebi, toda Kitajci so bili okorčeni in so rodbino Zi z misijonarjem vred izgnali. Sele nankinska pogodba je vrnila jezuitom veleposstvo, ki ga je zapustil Zi svojemu prijatelju. Jezuiti so ustanovili v svoji naselbini meteorološki observatorij in zvezdarno. Observatorij upravlja tako imenitno, da so njegova poročila med mornarji splošno priznana kot najzanesljivejša.

Kot rečeno spada Šanhaj med največja trgovska mesta. Njegova lega blizu izliva kitajskega veletoka Jangtse-kiang ali Žolte reke je tako ugodna, da lahko zalaga pristanišče z blagom vso srednjo Kitajsko tja do Mongolije.

Boj podganam

Podgana ni samo velik škodljivec, ker ogroža vse, kar ji pride pod zobe, marveč tudi nevaren razširjevalec epidemičnih bolezni. Dokazano je, da so podgane za časa svetovne vojne raznesle najnevarnejše nalezljive bolezni kot kolero, kugo, legar in druge take bolezni. Žival pa je tudi sama na sebi ogabna in človeka kar stresa, če jo nenadoma ugleda v kakem kotu.

Dočim so podgane na deželi manj nevarne in ne nastopajo v velikem številu, tvorijo zlasti v večjih mestih pravo nadlogo. Tam najdemo po kanalih, kletah, starih podrtjih, smetiščih in drugod dovolj zavetišč in tudi obilo hrane. Zato se v vseh večjih mestih vrši organizirano zatiranje podgan. V Parizu, Londonu, Berlinu in drugod so posebni oddelki, ki vodijo ta boj. V ta namen razdeli mestna uprava brezplačno poseben strup, ki ga morajo vsi hišni posestniki določene dne nastavit na takih mestih, kjer iščejo podgane običajno zavetišče ali hrano. Dosedanji poskusi so se dobro obnesli.

Posebno tožijo nad podgansko nadlogo v zadnjih letih Dunajčani. Na Dunaju so se podgane za časa svetovne vojne strahovito razmnožile. Izvoz smeti je bil v vojnih letih zelo pomanjkljiv, javna snaznost je zelo popuščala, v raznih vojaških taboriščih, vojašnicah, bolnicah itd. pa so imele v odpadkih obilico hrane. Zatiranju podgan med vojno skoraj nihče ni posvečal posebne pozornosti in ni čuda, ako danes trde poznavalci razmer, da Dunaj dandanes kar mrgloli podgan, ki prihajajo ob belim dnevu iz kanalov in se »sprehajajo« na najpremetnejših ulicah. Zato je dunajska občina po vzorcu drugih velenemest organizirala za prihodnje dni splošno zatiranje podgan. Če se bodo vsi prebivalci točno ravnali po danih navodilih, ni dvoma, da bodo podgane deloma poginile, deloma pa se preselile kam drugam. Znano je, da podgane takoj zapuste svoje skrivališče, čim ena izmed njih pogine. Ne dokažejo se več sumljive hrane in se preselijo drugam.

Tudi v naših mestih tvorijo podgane že pravo nadlogo. Statističarji so izračunali, koliko škode povzročijo podgane. Na Danskem so ugotovili, da so podgane samo na poslopih napravile za preko 7 milijonov danskih kron škode. Na Angleškem so podgane uničile za nad 15 milijonov funtov živil. Podgane namreč nimajo navada, da bi načeti kos požrle, marveč ogledajo vedno nove komade, ki postanejo vsled tega nevarni. V Severni Ameriki požrejo podgane toliko, kolikor pridelava v

enem letu 200.000 ljudi. Znano je, da se podgane često lotijo tudi otrok. Da male živali kot kunci in slično niso varne pred njimi, ni nič novega. Po zdravniški ugotovitvi nobi mnogo ljudi v sled okuženja potom podgan. Podgane se kaj rade vnezdijo po trgovskih skladiščih, kjer s svojimi ekstremi okužijo živila, ne da bi se to nazumaj opazilo.

Pobijanje podgan se vrši običajno z raznimi strupi. Ti strupi pa ne smejo biti taki, da bi tvorili nevarnost za ljudi ali druge domače živali. Navadno se uporablja v to svrhu fosfor. Dva grama fosfora se pomeša z 1 gramom masti in moke ter se iz te zmesi napravijo male kroglice, ki se nato nastavi na primernih mestih, zlasti po kletah, shrambah, hlevih, smetiščih itd. Pobijanje mora biti sistematično, ker sicer niti ne koristi. Vršiti se mora ob istem času po vsem mestu, ker se sicer podgane presele iz enega dela mesta v drugega.

Strokovnjaki trde, da ima vsako mesto toliko podgan kot prebivalcev. Pristaniška mesta pa jih imajo gotovo trikrat toliko. Zato se mora v takih mestih vršiti zatiranje tudi večkrat na leto. Gotovo tudi po naših mestih ne manjka te golazni in bi bilo povsem umestno, ako bi se tudi pri nas uvedli taki sistematični boji proti podganam, ki bi se lahko združili s splošnim čiščenjem hiš, kakor se to vrši tudi po drugih državah.

21.000 obtožencev

V Lvovu bi se moral vršiti v sredo senzacionalen proces, ki je po številu obtožencev gotovo največji, kar jih pozna zgodovina sodne prakse. Obtoženih je bilo 21.000 članov uradniškega konzumnega društva, ki bi morali po konkurni družstva poravnati njegove dolge. Odgovorni činitelji so gospodarili s konzumom kakor svinja z mehcom. Kradli so denar in blago, poneverjali iz blagajne večje zneske in tako je prišel konzum končno v konkurz. Sodišče je prijelo vseh 21.000 članov, ki so sami javni nameščenci in bi morali vrniti v blagajno to, kar so nekateri pokradli in poneverili.

K razpravi je prišlo 2000 prič in velik del obtožencev tako, da v sodni dvorani ni bilo dovolj prostora. Nekateri obtoženci in skoraj vse priče so morale stati v bližnjih ulicah. Sodni dvor je bil v zadreg, ker s tako ogromno udeležbo ni računal. Po daljšem posvetovanju je predsednik prosil navzoče obtožence, naj predložijo svoje izpovedi pismeno, potem pa odidejo. Toda obtoženci se deloma niso hoteli, deloma pa niso mogli odstraniti in tako se je bilo bati, da pride do velikega škandala. Naposled je moralo sodišče poklicati na pomoč policijo. Toda policijski komisar si ni upal nastopiti proti armadi obtožencev in prič, ker se je bal izgredov. Senat je odšel ponovno k posvetovanju. Ko se je vrnil v dvorano, je predsednik objavil, da je proces za nedoločen čas ugoden.

Plinova vojna

Nedavno so inozemski listi zabeležili izjavo maršala Focha o bodoči vojni, v kateri bodo igrali glavno vlogo strupeni plini. To niso prazne besede, marveč glasem memento vsem onim činiteljem, ki so poklicani skrbeti za mir in odstranitev nevarnosti novega svetovnega pokolja. Kdor se je udeležil svetovne vojne, mora priznati, da so izumili profesorji kemije v obliki strupenih plinov najstrašnejše orožje za pokončevanje ljudi. V svetovni vojni so rabili strupene pline samo na nekaterih bojiščih, kjer je doseglo to »moderno« barbarsko orožje popoln uspeh. Pline so rabili samo na bojiščih, nikjer pa ne proti civilnemu prebivalstvu ali vojaštvu v zaledju.

S strupenimi plini in njihovim učinkom so se pečali med vojno tajni laboratoriji. To orožje je bilo spočetka često dvorezno, kajti dogajalo se je, da je veter strupene pline obrnil nazaj in pogljal v beg tiste, ki so hoteli z njimi uničiti sovražnika. Po svojih kemičnih sestavinah so imeli strupeni plini različne učinke. Bili so taki, ki so povzročili solzavost in vnetje oči, drugi zopet kašelj in težko dihanje, tretji gnojenje kože, četrti pa takojšnja smrt. Največ strupenih plinov je rabila Nemčija. Vojna se je nagibala že h koncu, ko so hoteli Američani poslati na zapadno bojišče novega gosta, najstrašnejši plin, kar jih je kdaj izumil človek. To je bil levisit, nazvan po izumitelju Levisu. Ta plin je v zgostem stanju rdečkaste barve, drugače na neviden in povzroča takojšnjo smrt. Z njim so hoteli zavestni kaznovati iniciatorje strašne podmorske vojne, ki ni prizanesla niti nedolžnim žrtvam. V tem je bilo sklenjeno premirje in v nekem evropskem pristanišču atlantskega oceana je počivala v masivnih kovinskih posodah zgostena smrt — levisit, ki je prepul malo poprej ocean z namenom, da začne neusmiljeno kositi med nemškimi volaki.

Tega strašnega plina zavezniki niso rabili. Zanimiva je njegova usoda. Kovinske posode, napolnjene z levisitom, so naložili po premirju na parnik in jih spustili na odprtem morju na dno. Morja je pokril posode aneneek tako, da ostanejo strupeni plini za vedno pokopani, ni pa izključeno, da slana voda sčasoma preje posode in da bodo plini prihajali v obliki mehurčkov na površje. To bi pomenilo smrt vsega rastlinstva in živalstva v dotičnem delu

oceana. Levisit leži namreč na morskem dnu v oornih množinah in če začne nekega dne uhajati iz razjednih posod, bo uničil vse, kar mu pride na pot.

Plin sam je sicer izginil na morskno dno, toda kemična formula je ostala in Američani lahko vsak čas sežejo po tem strašnem orožju.

Način boja s strupenimi plini je bil spočetka primitiven, ko je pa vojna avijatika napredovala, so postali plini najstrašnejše orožje, ki je vzbujalo v obliki bomb strah in grozo povsod, kjer se je pojavilo. Čim bolj bo letalstvo napredovalo, tem večja bo tudi nevarnost pokončevanja s strupenimi plini. Napadi s strupenimi plini se bodo vršili v bodočih vojnah na večja mesta, sedeže vlad, uradov, industrije itd. Česte eksplozije v kemičnih tovarnah pričajo o intenzivnem proučevanju eksplozivnih snovi in strupenih plinov.

Proti vsakemu orožju je treba izumiti zanesljivo obrambno sredstvo. Isto velja za pline. Proti plinom se rabijo v prvi vrsti plinovne maske, ki jih bo treba pripraviti za slučaj vojne toliko, da bodo na razpolago tudi civilnemu prebivalstvu večjih mest. Še boljše obrambno sredstvo je pa močnata, dobro organizirana in izurjena avijatika, ki jo bo morala imeti vsaka država, ako noče postati igrača v rokah drugih držav.

Skrb za paradne uniforme v Avstriji

Društvo dunajskih krojačev, ki čuti pomanjkanje denarja v tem, da se številni odjemalci vedno bolj krčijo, je prišlo na sijajno idejo. Propagandni krojaški obrti bi bilo po mnenju dunajskih krojačev takoj pomagano, ako bi se uvedle za državne uradnike zopet paradne uniforme. Krasna stara avstrijska uradniška uniforma, nekoliko republikansko prestilizirana, z mnogimi zlatimi portami, razkošnim trikotnim klobukom — to bi bilo nekaj za avstrijske uradnike in seveda tudi za krojače. S tem bi bilo pomagano krojačem, klobučarjem, jermernarjem in drugim obrtnikom, ki so zdaj skoro brez zaslužka.

Krojači so se obrnili na uradnike, ki so pa ta načrt odločno odklonili, dasi paradna uniforma marsikoga mika. Avstrijski uradniki so bili z redkimi izjemami sicer zelo nesrečni, da so morali po prevratu odložiti paradne uniforme, toda zdaj so že vajeni hoditi v navadnih civilnih oblekah. Sicer pa niti za navadne obleke nimajo denarja, kaj šele za uniforme. Stavka državnih uradnikov, ki bi hoteli pritisniti na vlado, naj jim zviša plače, da si nabavijo uniforme, bi bila v javnosti najbrž še manj popularna kakor vsa dosedanja gesla, s katerimi so šli uradniki v boj za zvišanje plač. Prostovoljno bi pa država denarja za uniforme ne dala. Zato bo najbrže ta ideja ostala le ideja.

Najstarejša zvezdarna

V Južni Ameriki so dosegli raziskovalci zgodovinskih ostankov plemena Aztekov in Mayjev zadnje čase presemetljive uspehe. Znani ameriški raziskovalec Spinden je naletel v Copanu na zvezdarno, odnosno na astronomično napravo, ki so jo rabili Azteki in Mayji za računanje časa. Poleg tega je našel Spinden oltar, ki je po njegovem mnenju spomenik astronomičnega kongresa iz leta 505. pr. Kr.

Na koledarsko vedo naletimo že pri najstarejših narodih. Koledarje so imeli Kitajci, Babilonci in Egipčani. Zadnje izkopane pa kažejo, da so poznali koledarsko vedo tudi Azteki in Mayji, naseljeni na polotoku Yukatan. Staroameriški koledar je štel 260 dni, označenih z živalskimi podobami ali raznimi simboli. Azteki so imenovali svoj koledar »Tonalamat«. Pri akropoli v Copanu sta stala na dveh gričih dva stolpa, ki so jo rabila starodavna plemena za opazovanje sonca. Za zapadnim stolpom je vzhajalo sonce 9. aprila in ta dan je bil začetek novega leta.

× **Ponarejanje denarja na Dunaju.** Povodom neke preiskave v okraju Florisdorf na Dunaju je policija slučajno odkrila delavnico za ponarejanje denarja. Aretirani so bili trije bratje Karl, Arnold in Henrik Weiss in njuni sestre Margit in Kamilla Janda, ki sta skušali policiji preprečiti dostop v stanovanje. Policija je našla matrice za izdelovanje drobiža po 50 grošev, ponarejale pa so se tudi nemške marke. Policija je celo bando zaprla.

× **Chaplinove zakonske neprilike.** Chaplinove zakonske neprilike tvorijo v Ameriki še vedno dnevno senzacijo. Situacija se je zdaj obrnila v prilog Charliju. Zagovorniki Chaplina so namreč dosegli ukinjenje izplačevanja alimentov v višini 5000 dolarjev Chaplinovi ločeni ženi Liti Gray. Lita je sedaj brez vsakih sredstev. Chaplinovi zagovorniki pa so tudi izposlovali prepoved nadaljnje prodaje brošure, ki slika ločitveni proces zakoncev Chaplin in ki se je na debelo razpečevala in prodajala v Los Angelesu in Hollywoodu. Proces med zakonci cema pa se še nadaljuje.

× **Smrt starega avstrijskega aristokrata.** Pretekli dni je na Dunaju preminil bivši nadporočnik Julius Zigeuner von Blumendorf, nekoč eden najpremožnejših aristokratov Avstrije. Pokojni je bil intimni prijatelj nesrečnega prestolonaslednika Rudolfa, njegov svak pa je bil hrvaški ban. Zadnje čase se je bivši aristokrat pravičljav kot sel mednarodne organizacije aristov, bil pa je tudi pomožni natak v neki restavraciji.

M. Zarnik:

15

Narodni mučenik Pepe Škrjanc

Pohleven epos v 18 različno dolгих spevih.

Umih, a tudi debelih je krah spondren-
cana Heba
Prožila mu kravjeka iz rožnatih prstov
Mešano iz sokov, ki jih krije sinja bo-
hota
Oblastih sliv, in tudi iz onih, ki nam jih
daje
Jagoda drobna trpkoga brinja. Otec pre-
vidni
Si je obojega skuhal za dolge zimske ve-
čere.
Kakor če sonce zemljo poljubi po burni
nevihti
Zasijalo je Pepetu lice, klicanju v boju,
Da je glas povzdignil v tele premile be-
sede:
Vrni se duša domov mi, saj rad tvoj beg
ti odpustim;
Malo poduhaj samo, kako prijetno ti
voda
Tvoj zapuščen kvartir, ki bil z vodo je
oskrnjen.
Ni si pomišljala duša in smuknila v Pe-
peta notri
Z glavo naprej je takoj skozi usta, ste-
žajem odprta.
Urno in krepko zaklopnil je Pepe zo-
bovje rumeno,
Vdaril po ustih se tudi, da duša laže mu
zdrkne
Doli v grudi prostorne, kjer bivala mu
je od rojstva.
Ko se zgodilo je to, prešinila radost je
narod,
Dvignilo se je smejanje, ki ni se hotelo
poleči
Nič več tistega dne.

Nazajgrede so ponoči Pepeta izgu-
bili z voza, kar so šele v Ljubljani za-
pazili in mislili, da se jim je po zmoti
zdelo, kakor bi bil na voz prisedel. So
jih toliko videli gori sedati in doli pa-
dati, ne da bi bili mogli prisedi, ali jih
je res toliko. Ko se je Pepe nekoliko
potočen prikazal domov, je pa trdil,
da so ga iz zasede napadli politični
nasprotniki. Dobil je za mučeništvo
ekstra pet goldinarjev. Zato je bil čez
par dni še mnogo hujše potočen.
To je modro pojasnjeval takole:
«Enega sem se vselej zmagal in če je
bil še tak korenjak. A kaj, če jih pride
nate kar pet! Naj bi mi bili doli fim-
far, ne pa pet posameznih fortinov». Na
ugovor, da je to vseeno, je dejal:
«Ja, figol! Birt mi ne da pičaje, če ne
plačam naprej. Če mu dam fimfar, tu-
di vsega tam zapijem, čeprav vmes
spim. Če imam pa fortine, mu dam le
enega in za vsakega grem v drugo šta-
rtijo, kar je bolj lušten. Pa hodi od šta-
rtije do štartije, če imaš od vsake za en
fortin pičaje v ravi. Ja politika! To
ni kar tako.»

XIV.

Komarjeva nedelja v Šiški. Kdor ne
ve, kaj je komarjeva nedelja, mu ne
morem pomagati. Meseca avgusta se
zgodí vsako leto od pravadnih časov,
da vjamejo v Šiški krvoločnega ko-
marja ter ga iz osvete in v strah cele-
mu komarskemu rodu na meh odero.
Niti društvo za varstvo živali ni še
protestiralo proti krutemu starodavne-
mu običaju.

Tedaj raja in goduje vsa Šiška, kjer
je bila nekdanj vsaj vsaka druga hiša
gostilna. In če je bilo nekdanj tako, da
so v Šiški vsako nedeljo vsaj enemu
z nočem ali kolom voščili lahkonoč, je
imela komarjeva nedelja še svojo po-
sebno moč. Vsaj trije so puščali kri,
in če kateri ni nikdar več vstal, kaj
zato. Saj je šlo samo za naroden obič-
aj. «Ravnanje» je bilo in je deloma še
danes naš narodni sport, ki ga je pa
žalibog že precej izpodrinil nogomet.
Tako hirajo naše svetinje in bo kma-
lu izginila naša samonikla kultura. Ka-
ko domače je bilo in kako vitezko, če
je korakal iz Šiške proti mestu rdeče-
ga lica in sredi ceste hrust, držeč v ro-

ki nož z odprtima klinama na obe stra-
ni, glasno oznanjujoč: «Auf biks, pr-
mejdus, danes moram še iz enega go-
laž narediti». Vsakdo se je lahko
umakni, pravočasno za debila kosta-
njevega pravoveda.

Danes te pa kvečkemu kdo zavratno
žaka ravno: temi debili, da te pobije
in oropa.

Ravno na Komarjevo nedeljo je bi-
lo, o je na tedanji Marije Terezije
cesti pred gostilno «Novi svet» sedela
na dvoje lojternic v črta družba g no-
dov in dam, d upravijo izlet na
Šmarnogoro. Po kistigosti in
«kistihanti» ter pojoči: slab, nem-
ščini (na pr. «Hst ihn xegen, wie er
sich mit die Hunde spielt» ali pa «Ich
hab mi heit schon u fünf Uhr auf-
gweckt») je bilo spoznati, da to ni
nemška, nego nemškutarska družba.

Tedaj je z gostilniških svisti prile-
zel na hišni prag Pepe. Slabe volje je
bil, ker brez denarja, in bilke mrve so
mu še v lasih visele.

Ko je smotril čebļajočo izletnike,
se mu je lice še bolj stemnilo, ker za-
peklo ga je srce narodno. «Temle mo-
ram danes še eno zagosti». In se je
globoko zamislil.

Naenkrat je postal dobre volje in
precej hitro odšel proti Šiški.

Na cilju je poiskal znanega mu
fanta, ki je sklical še kakih osem dru-
gih korenjakov. Pepe jim je razložil
svoj načrt, ko si je zagotovil, da ga
bodo za ta «špas» cel dan «frej držali».
Stvar je bila v redu in je vsem uga-
jala.

Okrog osmih zvečer, ko je bila že
popolna noč in Šiška razsvetljavana le
po svetlih ploščkah, ki so iz te ali one
gostilniške veže padale preko ceste,
sta se bližali od St. Vida obe lojternici.
Tam zunaj, kjer je še samo polje ob-
cesti, so bili izletniki jako živahni in
so se odpeli klicie «Die Wacht am
Rheine. Ko pa so pišili do prve šišen-
ske hiše, so previdno umolkli. Ko
maj pa so bili dobro v Šiški, se je za-
čul izza nekega vogala oster žvižg.

Majhen mož z dolgo črno brado in
razbojniškim klubokom je stopil pred
konja in zaklical: «Holt!» Ob straneh
obeh voz so se prikazali drugi bradatí
liki s krepelci v rokah.

Dame na lojternicah so vikale, mo-
ški so drevneli. Tedaj je mali črno-
bradec dobrodušno spregovoril: «Nič
hudega! Cakamo samo na neke nem-
škutarje, ki so se jutraj tož skozi pe-
ljali, da jih v slovenski Šiški spodobno
pozdravimo. Vas pa poznam, da ste
Slovenci.»

Ker ni bilo odgovorov, je zarežal
glasneje: «Kaj e, č ste Slovenci?»

Tedaj so se na voz zavledí po-
ložaja in so križema na ves glas hoteli
zatrjevati, da so izvršni Slovenci. Ju-
goslovani, Slovani sploh, od Urala do
Triglava.

Maskirani Pepe je zadovoljno za-
brundal: «Me veseli. Da vas pa ne bo
spotoma kdo nadlegoval — saj veste,
danes je Komarjevo — vas bomo
spremljali mi vsi skozi Šiško, vi boste
pa ves čas peli «Naprej zastava Slave».
Saj besed ni treba, jih še jaz ne
znam. Samo, da je «viza» prava. Kar
začnite!»

Tako je družba, katera je bila mor-
da docela večlanični pri «Turnvereinu»,
prepevaje «Naprej» in obdana od raz-
bojniške garde korakoma vozila skozi
temo. Pri «Spodnji kamnitni mizi», ki
je bila zadnja pomembnejša hiša proti
Ljubljani, je Pepe ponovno odločil:
«Poka mi srce, da se moramo že ločiti
od tako mlilih slovenskih gostov. Da
nem bo slovo lažje, bomo zapeli še
vsi skupaj — toda prosim: toje in od-
kritih glav — «Hej Slovani» in trikrat
zaklical: «Živela Slovenija.»

Tudi to se je v redu izvršilo. Ko
sta voznika že hotela pognati, ju je
Pepe prestregel: «Holt, holt, holt...
Kaj na za naša muja (trud) ne boste
nič dali? Vsak voz — fimfar, če smem
prostit.»

Šele ko je bila tudi očupnina pla-
čana mrzlično urno, sta voznika lah-
ko pognala, kar sta mogla.

Senzacije iz Združenih držav

Rapidno naraščanje ameriških vele mest. — Drago kavalirstvo. — Nepremišljena zakonska obljuba. — Originalno maščevanje guvernerke.

Pred vojno je bil London najbolj ob-
ljudeno mesto na svetu in je štel okoli
7 milijonov duš. Svetovna vojna je nara-
ščanje tega gigantskega mesta nekoliko
ustavila, istočasno pa je dobil London
konkurenta v New Yorku, čigar prebi-
valstvo tekom zadnjih desetletij straho-
vito narašča. Danes je New York šte-
vilčno že presegel britansko prestolico
in cenijo njegovo prebivalstvo na preko
8 milijonov ljudi. Če bo šlo v tem tem-
pu naprej, ni daleč čas, ko bo New York
dosegel 10 milijonov prebivalcev.

Leta 1870, je štel New York poldrugi
milijon ljudi, tik pred vojno okoli 6 mi-
lijonov, danes pa že nad 8 milijonov. Te-
kom 56 let se je torej prebivalstvo New-
Yorka popetilo. Na drugem mestu stoji
med ameriški mesti glede števila prebi-
valstva Chicago, ki šteje nad 3 milio-
ne duš. Prebivalstvo Chicagoa relativno
še hitreje narašča nego v New Yorku.
Tudi druga mesta naraščajo z baido hi-
trostjo Cincinnati je imel l. 1860 140.000
prebivalcev, danes jih ima 400.000. De-
troit, kjer je sedež ogromnih Fordovih
tvornic, je imel še l. 1910, komaj pol
milijona prebivalcev, danes jih ima že
skoro poldrugi milijon.

Šele sedaj prihajajo na dan podrobn-
osti, kako so ga Newyorčani in Čika-
žani na Silvestrovo nopolnili. V Chicago
so bili vsi lokali nabito polni in kakor
je posneti iz poročil ameriških listov, je
bilo samo v sedmih velikih čikaških ho-
telih okrog 70.000 gostov, ki so zavese-
ljali 150.000 dolarjev, ali po naše 8
milijonov dinarjev. Na Novega leta so
prihajali v čikaške bolnice kljub stroji
alkoholnih prepovedi več tucatov oseb,
ki so se zastropili z alkoholom, avto-
mobili so že takoj prvi dan v letu do
smrti povozili osem oseb.

Naši čitatelji se morda še spominjajo
na drakonično obsodbo nekega Ljubljana-
čana, ki je v gorenskem vlakcu pritisnil
brhki Gorenjski gorak poljub. Sodišče
mu je prisodilo zato mesec dni zaporu,
kar je med moškimi povzročilo obilo
razburjenja. V Ameriki pa je stvar še
hujša. Tako je nedavno v mestu Oma-
hi, v državi Nebraska nek vojak na
postaji siloma poljubil mladenko, ki se
mu je dopadla, a se ni hotela spustiti z
njim v koketiranje. Hip nato so vojaka
že aretirali in teden kasneje je prišel
pred sodišče. Za ta pregrešek je bil vo-
jak obsojen na pet let ječe! K sreči je
imel vojaka zaščitnika v svojem genera-
lu, kateremu se je zdelo petletna ječa
za en sam ukraden poljub le previsoka.
Interveniral je zani in sodišče je vojaku
res znižalo kazen na eno leto. Priso-
dilo mu je 6 mesecev zato, ker je bil pri
dejanju v vročini, 6 mesecev ga pa
velja poljub.

Take šale, še bolj pa ljubavne avan-
ture so v Ameriki sploh drage. To je iz-
kusil tudi Mr. Brides, katerega toži nje-
gova ločena žena. Brides jo je par me-
secev po ločitvi slučajno srečal in ji, ker
je bil ravno dobre volje, objubil, da jo
zopet poroči. Kasneje pa se je skesal in
sedaj ga toži lubezniva žena za 100
tisoč dolarjev odškodnine. Listi pravijo,
da je verjetno, da bo mož tožbo izgubil.

Lansko leto je bilo v Chicagu nebroj
požarov, ki so napravili nad 12 milio-
nov dolarjev škode, t. j. okoli 672 mili-
jonov dinarjev v naši valuti.

Kako velik «uspeh» je rodila prohi-
bicija, je razvidno tudi iz dejstva, da so
sicer v mirnem mestu Washingtonu lan-
sko leto prohibicijski agenti radi pija-
nosti prišli okoli 20.000 oseb.

Znana čikaška morilca Leopold in
Loeb, ki sta bila radi umora 10-letnega
sina milijonarja Franka obsojena na do-
smrtno ječo, sta imela te dni zopet novo
afero. Tožil ju je neki šofer, katerega sta

baje Leopold in Loeb na cesti s samo-
kresom v roki prisilila, da je moral sesti
v njun avtomobil, na kar sta ga odpelja-
la v samoto in ga tam pretepla. Šofer je
zato zahteval 100.000 dolarjev odškod-
nine. Pri obravnavi sta se mu obtoženca
cinčno smejala v obraz. Sicer pa tudi
sodišče ne verjame preveč šoferjevim
izjavam, ker je tudi njegova preteklost
precej pestra in je bil že večkrat kazno-
van. Obravnava je bila preložena.

V državi Texas je bila zadnja štiri
leta guvernerka gospa Fergusonova. Pri
jesenskih volitvah lani ni bila več izvo-
ljena in te dni mora predati svoje časti-
no mesto svojemu nasledniku. Nad ne-
zvestimi volilci se je maščevala prav
na ameriško-originalen način. Po ame-
riški ustavi imajo guvernerji vseh zvez-
nih držav pravico pomilostitve vseh
oseb, ki so bile v dotični državi obsoje-
ne. Te svoje pravice se je guvernerka
Fergusonova poslužila v izredno obilni
meri. Pomilostila je kratkalo vse zlo-
čince, ki so bili v Texasu tekom zad-
nih mesecev obsojeni, skupaj nad 3000.
Sodniki so to preveliko milost parirali
tudi na originalen način: vse kazenske
zaprave so odgovorili tako dolgo, dokler
Fergusonova ne bo odšla iz guvernerske
palače.

Gospodarstvo

— g Slovenija in Obrtna banka. Med vo-
mi pokrajnjami je Slovenija pri ustanovitvi
Obrtne banke najmanj udeležena, ker so vi-
pali slovenski obrtniki razmeroma najmanj
delnice, da si je obrt pri nas bolj razvila kot
v mnogih drugih pokrajinah. Vzrok slabega
zanimanja za Obrtno banko tiči v neprestani
gonji proti Beogradu in v zavezanju naše
javnosti z raznimi demagoškimi izmišljoti-
nam. Posledica tega bo, da ostane Ljublja-
na brez podružnice Obrtne banke in da bo
naš obrtnik še nadalje živel pri največjem
pomankanju kredita. Verjetnost, da bi do-
bila Ljubljana podružnico Obrtne banke, je
namreč glede na število vpisanih delnic v
Sloveniji minimalna.

— g Bosna in vpis delnic Obrtne banke.
Vpisovanje delnic Obrtne banke je bilo za-
ključeno 15. t. m. Kljub gospodarski krizi so
vpisali bosanski obrtniki nad 10.000 delnic.
Samo v Sarajevu je bilo vpisanih 3500. Zato
dobi Sarajevo najbrže podružnico Obrtne
banke. 20. februarja se bo vršila prva ple-
narna seja delničarjev, na kateri se bo raz-
pravljalo tudi o otvoritvi sarajevske podruž-
nice.

— g Promet v šibenikem pristanišču.
Lani je priplulo v Šibenik 3205 parnikov
rednega prometa s 504.052 ton, odpulilo pa
3204 s 502.460 ton. Parnikov svobodne proge
je priplulo 819, odpulilo pa 370. Celokupni
letni promet je znašal 7785 parnikov in ja-
drnic z 1.484.698 ton proti 6397 predlanskim.

Srečke drž. razredne loterije

za II. razred 13. kola

se morajo obnoviti do 2. februarja.

Zrebanje se vrši dne 7. februarja. — Neobnovljene srečke
se bodo prodale drugim interesentom. — Vsi oni, ki so
srečke kupili v Oglasnem oddelku «Jutra», obnove svoje
srečke v Zadržni hranilnici r. z. z o. z. Ljubljana, Sv. Pe-
tra cesta 19.

Pri zrebanju za prvi razred je bilo mnogo pri nas kuplje-
nih srečk izzrebanih. Med njimi ena z Din 60.000 in ena z
Din 5000.

Zadržna hranilnica r. z. z o. z., Sv. Petra cesta 19.

UNDERWOOD

pisalni stroj ima svetovni sloves Nad 2.000.000 s ro ev v prometu Nedosegljiv v trpeznosti in vs od tega razcenevsi

Lud. Baraga

LJUBLJANA

Telef. 980

Se enburgova ulica 611

Maks Ficher:

Moj zločin

Kakor po prihodu v Botrel-sir-Mer
minuli ponedeljek sem poslal malo Li-
zeto v kavarno.

Napisati moram par pisem. Kma-
lu pridem za tabo. Počakaj me v ka-
varni!

Ko sem čez dobro uro res stopil
v kavarno, sem takoj opazil ne daleč
od Lizete nekega mladega človeka s
svetlimi kodri, ki je z očmi kar požiral
Lizetino postavo.

Od ponedeljka je minulo več dni:
torek, sredo, četrtek, petek. Toda vsak
dan, na vsaki poti, kjerkoli sem pustil
Lizeto samo, na bilo v kavarni, knjiž-
nici ali slaščičarni, sem po povratku
videl tistega človeka, tri do deset m
oddaljenega od nje. Njegove oči so bile
naravnost izbuljene, kadar jih je uprl
v Lizeto.

Ali ste že bili kedaj ljubosumni?
Ste?

Potem gotovo sami veste, do ka-
ke meje lahko spravim tako razpolože-
nje najbolj mirnega, najbolj usmiljene-
ga, najbolj tihega in najbolj dobrega
človeka — in jaz sem tak človek.

V soboto sem izjemoma vstal bol-
jano ter sem se sprehal ob morskí
obali. Stopal sem pazljivo na robu
zidu, dobro poznavajoč nevarnost, ki

bi mi pretila, če bi se spodtaknil. Ne-
hote sem pomislil: »Nesrečnež, ki bi
se tod skotalil v morje, bi se pač nika-
dar ne mogel rešiti!« In v istem trenu-
tku sem zapazil nekogar, ki je mirno
sede na robu zidu ves zatopljen
opazoval obzorje in morsko gladino.

Nekogar? Da, onega malega, mladega
kdorastega mladeniča.

Kaj se je v tem trenutku izvršilo
v moji notranjosti, še danes ne vem
Vem le toliko, da ni poteklo niti 30 se-
kund, ko sem zagrabil nič hudega slu-
tečega mladeniča s svojimi steno-
nimi rokami, ga dvignil v zrak in —
ena dve tri — vrget kot kak omet v
morje! Slišal sem samo še pljusak va-
lov, ki so zakrili nekaj črneza, potem
pa ne vem ničesar več.

Ali ste že kedaj izvršili kak zlo-
čin?

Niste.

Potem tudi ne morete vedeti, kaj
je pekoča vest.

Oh, kakšne ure sem preživel od
trenutka, ko sem zagrešil zločin pa do
desetih zvečer, ko sem lezel spat! Ves
dan nisem mogel odprti niti ust. Pri
mizi niti opoldne niti zvečer nisem
mogel pokusiti niti koščeka kruha, niti
žlice juhe. Neprestano mi je nekaj še-
petalo na uho: »Ubijalec... ubija-
lec... Ti si ubijalec!... Ta človek je
imel staršice. Imel je brate in sestre,
imel je prijatelje! In vse te si ti pahnil

v obup, ko si njega neusmiljeno pahnil
čez zid v morske valove!...«

In ure v temi, tihi, dolgi noči!...
Kadarkoli sem hotel zaspati, sem sa-
njal o njem. Enkrat sem ga videl v
trebuhu morskoga psa, kako si z rob-
cem pahlja zrak, da bi se ne zadušil
drugič zopet sem ga ugledal na dnu
morja, kako ga glodajo školke in dru-
ge morske pošasti! Stegal je roke
proti meni jaz pa se nisem mogel ga-
niti, da bi mu priskočil na pomoč. Vmes
pa mi je neprestano zvenelo v uše-
su: »Ubijalec... ubijalec... Ti si ubi-
jalec!...«

Znano je, da se zločinec vedno
vrača na kraj zločina, ki je zanj neka-
ko privlačen. Tudi jaz sem se hotel zju-
traj, takoj ko sem popil malo kave, po-
dati zopet na strmo obalo. Ko sem pri-
spel na ulico, so mi naiprvo udarili na
uho klic častniških kolporterjev, ki so
na ves glas kričali, ponujajoč svoje
liste:

»Journal! Kupite Journal!« Ro-
kavski zaliv preplavan! Največja sen-
zacija!

Mehanično sem segel v žep in pri
najbližnjem kolporterju kupil list. Bil
sem prepričan, da bo list z debelimi
črkami poročal o skrivnostnem zločinu
na morskí obali. S tresočo roko sem ga
odprl da bi čital opis svojega lastnega
zločina. Toda kdo popiše moje začu-
denje, ko vidim na drugi strani napis
z debelimi črkami:

»Rokavski zaliv preplavan!«

Pod napisom je bila objavljena neka
slika... slika onega malega, mladega
človeka...

Nestrpn sem prečital nadaljno
poročilo, ki se je glasilo:

»Tokrat je cili dosežen. Rokavski
zaliv je preplavan! Bilo je včeraj okoli
11, ko so ribari, ki so bili zaposleni s
popravljanjem svojih mrež, v pristanišču
Folkestone opazili, da se bliža obrežju s
krepkimi udarci nek mlad, svetloko-
drast človek. Malo pozneje je stal na
britanskem ozemlju. Dospel je iz Bo-
trei-sir-Mer, odkoder je po lastni iz-
javi odpul štiri ure poprej. Ta hrabri
mladenič, ki se mu je posrečilo, da
prevali Rokovski zaliv, se zove Peter
Fiord.

Peter Fiord! To ime je onim, ki se
zarimajo za sport. Že znano. Sai je
lansko leto pri plavalni tekmi Pariz-
Siren dospel prvi.

Peter Fiord! To ime je zaslužilo
slavo, ker je ime junaka, ki je, kakor
vsak pravi junak, skromen. Ni klical
niti reporterjev, niti fotografov, da bi
prisostvovali njegovemu startu, niti,
da bi ga pričakovali na cilju. A kljub
temu je danes njegovo ime ovenčano
s slavo.

Ko sem prečital to poročilo, sem
bil kakor prikovan. Zdrnil sem se
še le, ko je mimo mene švignila mlada,
elegančna dama, oblečena v popotno

— g Naši vojni dolgovi Angliji. »West-
minster Gazette« poroča, da je jugosloven-
ski poslanik v Londonu Gjurić naprosil an-
gelsko vlado, naj določi svoje delegate za
pogajanja z Jugoslavijo glede vojnih dolgov.

— g Trgovinska pogajanja s Švico. Za-
grebska trgovsko-obrtniška zbornica poziva
vse izvoznike in uvoznike blaga iz Švice,
naj ji do 10. februarja sporoče eventualne
želje in predloge, ki se bodo upoštevali pri
trgovinskih pogajanjih s Švico.

— g Železniška in carinska skladišča na
Sušaku. Generalna direkcija državnih želez-
nic je odobrila kredit v znesku 535.777 Din
za nova skladišča in rampe na Sušaku. Odo-
bren je tudi kredit 447.231 Din za carinska
skladišča pri novem mostu Reka-Sušak.

— g Trgovinska pogajanja s Češkoslova-
ško. Trgovinska pogajanja s Češkoslovaško
bi se morala prijeti takoj po novem letu,
pa je bila odložena na poznejši čas. Pričo-
se šele potem, ko bo sklenjena trgovinska
pogodba s Francijo in Nemčijo.

— g Eksploatacija državnih rudnikov. Ker
je določeno v novem proračunu 60 mil. Din,
kot obratni kapital za čim uspešnejšo ek-
ploatacijo državnih rudnikov, hoče ministristvo
za šume in rudnike izdelati obširni načrt
vporabe tega denarja. Načrt pride pred mini-
strski svet.

— g Vprašanje posejanih vagonov. Naša
vlada je sklenila, da morajo razne inozem-
ske železniške družbe v kratkem vrniti naši
železniški upravi vse izposojene vagon.

— g Uvedba zlate valute v Braziliji. Dne
18. decembra 1926 je stopil v Braziliji v re-
javo zakon, ki predvideva uvedbo nove zla-
te valute, katere jedinica je cruzeiro, ki ima
vrednost 4 papirnatih milreisov, odnosno 2
šilinga.

— g Prva dividenda Češkoslovaške narodne
banke. Uprava češkoslovaške narodne ban-
ke je sklenila, da predloži letni skupščini, ki
je sklicana za 24. februar, izplačilo 6,75 od-
stotne dividende in superdividende, kar znaša
230 Kč na vsako delnico. Prihodnji mesec
bodo začele delnice banke kotirati na borzi.

— g Dobave. Direkcija državnega rud-
nika v Zabukovci pri Celju sprejema do
3. februarja ponudbe za dobavo 120 m³
lamskega lesa, direkcija državnega rud-
nika v Velenju sprejema do istega dne po-
nudbe za dobavo ost. svedrov in tesnil. —
Vršile se bodo naslednje ofertalne licitaci-
je. Dne 12. februarja pri direkciji držav-
nih železnic v Ljubljani glede dobave raz-
nih vrvic. — Dne 14. februarja pri policijs-
ski direkciji za Bosno in Hercegovino v
Sarajevu glede dobave 520 uniform za po-
licijsko stražo. — Dne 15. februarja t. l.
pri upravi državnih monopolov v Beogradu
glede dobave 120.000 metrov jeklenih
trakov za zavarovanje zabojev. — Dne 17.
februarja pri direkciji državnih železnic v
Zagrebu glede dobav sestavnih delov za
Westinghouse in Hardy zavore. — Dne
19. februarja t. l. pri upravi državnih mo-
nopolov v Beogradu glede dobave 934.000
metrov pločevnatih spojk za kartonske
škaflice. — Dne 21. februarja t. l. pri di-
rekciji državnih železnic v Sarajevu glede
dobave razne opreme za sobe (mize, stoli,
stoklo, električne svetilke, tintniki, škarje,
čitala itd.) ter glede dobave raznega ma-
terijala (ključa za disuplin, diamanti, ploče-
vinasta čitala, svetilke, odeje itd.). — Po-
drobnosti v pisarni Zbornice za trgovino,
obrt in industrijo v Ljubljani.

Vpokojenec

smožen slovenskega in nemškega jezika, dober računar, viden vsakega dela, išče službo skladiščnika. — Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Zanesljiv/209».

Lekarna dr. G. Piccoli, Ljubljana, Dunajska cesta št. 6 — priporoča

želodčno tinkturo, katere krepča želodec in učinkuje odvajalno. — Naročila se točno izvršujejo. 183/T

Fotografija,

dobrega, večkega snemanja in retuširanja — išče modernih ateljev v Splitu. — Ponudbe sprejema: Umjetnički Salon Galic v Splitu. 129

Galoše

popravim po potrebi takoj. — Lovro Brecljnik, Ljubljana, Vidovdanska cesta 2. 131

Uradnik

išče stanovanje dveh ali eno večje sobe s kuhinjo mirna stran (3 osebe) v stari ali novi hiši v mestu ali na periferiji mesta. — Dopisi na upr. «Slov. Naroda» pod «Snažnost/185» na upravo «Slov. Naroda».

Trg. pomočnica

mešane stroke, dobra prodajalka, večja slovenskega in nemškega jezika, želi službo na deželi. — Ponudbe pod «Prodajalka/208» na upr. «Slov. Naroda».

Stanovanje

ene večje sobe s kuhinjo išče miren zakonski par v novi ali stari hiši, event. tudi na periferiji mesta. Plača 300—500 dinarjev mesečno. Ponudbe pod «Snažna stran/221» na upravo «Slov. Naroda».

Ondulacija

vodna ondulacija, strižnja, barvanje las, manikura — naj. neje se izvršuje v damskem salonu — «KELVIN», Ljubljana, Kopitarjeva ul. 1.

Zastopniki

se sprejmejo za dobro idoč predmet. Takl. ki so se že pečali s srečkami. Imajo prednost. — «Mercur», Brno, CSR, Nova ulica. 165

Francoščino

temeljito poučuj učiteljica (dipl. v Parizu) — doma od 11. do 4. popoldne. — Bizovičarjeva vila «Roža», Mirje (pri mostičku). 224

Nekaj pohištva, moška zimska suknja, ženski čevlji št. 39 ter nova pralna svila (poplin) naprodaj. — Istotam se sprejmeta dva boljša gospoda na stanovanje in event. tudi na hrano. — Naslov pove uprava «Slov. Nar.» 230

Več spalnic

iz hrastovega, orhovega in mehkega lesa ter več kuhinjskih naprav — prodam. — Jocij Kurnik, Zgornja Šiška št. 51. — Delo solidno. — Cene nizke. 42

Mesečna soba,

mehovana in snažna, s posebnim vhodom — se takoj odda dvema gospodom ali gospodičama. — Naslov pove uprava «Slov. Nar.»

Ženska moč

za pomoč v trgovini se sprejme. — Prednost imajo one, ki razumejo malo nemško. Hrana in stanovanje v hiši. — Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 232

Stanovanje

dveh sob ali ene večje sobe in kuhinje v Rožni dolini ali na Tržaški cesti na Glincih išče mladen zakonski par. Plača za pol leta vnaprej. — Ponudbe pod «Stanovanje 1/236» na upravo «Slov. Naroda».

Gospodična

z večletno prakso, večja slovenščina in nemščina, dobra strojevska in stenografska ter vajena vseh pisarniških del — išče službo. Nastop 1. februarja. — Ponudbe pod «Stenografinja/237» na upravo «Slov. Nar.»

Gospoda

ali dijak sprejmem na dobro domačo hrano in stanovanje. — Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Snažna soba/207».

L. Mikuš

Ljubljana, Sv. Petra c. 13. — pranje in sušenje perila, čiščenje in poliranje oblačil, čiščenje in poliranje pohištva.

Dražba.

One 1. februarja 1927 dopoldne ob 10. v sobi št. 15 okrajnega sodišča v Ljubljani se bo vršila dražba

hiše št. 25 v Trnovski ulici

z dvornico, dvema šupama, kovačnico in zemljiščem v i. meri 148 m². Hiša z zemljiščem spada k v. št. 87 kat. obč. Trnovsko predmestje. Cenilna vrednost znaša Din 168.732-50, najmanjši ponudek pa Din 84.366-25. Dražbeni pogoji so interese in v pogled pri okrajnem sodišču v Ljubljani. Kupci, zlasti kovači in kolari, se vabijo k dražbi, ker je hiša s pripadajočimi gospodarskimi poslopiji zlasti za obrtnike zelo praprava. 235

Ivan Bricelj, Ljubljana

najstarejša slovenska plesarska in čaršaka delavnica Dunajska cesta 15 in Gosposv. b. c. 2 (dvorišča kavarna «Enope») se priporoča. — Izvištev točna, cene zmerni. 187

Kyffhäuser - Technikum

FRANKENHAUSEN (Nemčija) 221

Isi šola za strojno in avtomobilsko gradnjo. Elektrotehnični poseben oddelk za pojelestvo in aerotehniko

J. Stjepušin

— Sisk —

proprati obdelane, the certifikate štete ostale potrebne za vse glavnice. Odgovor na pošto. — Cjanki franki.

Najnovejši opremljeni tramvajski svetilniki, «AIDA» z Amovo žarnico

200-500 svet. moči. Kravne bele let. Neznatna poraba petroleja. Svele kator elektrika «AIDA»

se rabi za razsvetljavo prodajalnic, uradov, gostilnic, bol. cerkev, dvorac, vrtov itd. «AIDA» je prikladna za najmanjši in največji prostor. — Zahtevajte prospekt! Glavno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma

SVARČ : drug

AGRES, Preradovčeva ulica 1 — iščemo zaupne zastopnike — Zahtevajte takoj prospekte! — 9999999999

PROTI GRIPI

je najboljšo sredstvo, prinaša moč kljubovanja nja za notranjo in zunanjo uporabo.

«BRAZAY»

francosko žganje z mentolom. — Vzame se par kapljic v vodo za grgrati usta, vrt in grlo večkrat na dan. — Za umivanje in kopeli dodajte ravnotako nekoliko francoskega žganja, ker ne samo da osveži, ampak tudi desinficira. Masaža in drgnjenje prinaša moč kljubovanja.

«BRAZAY», francosko žganje se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in mešanih trgovinah. Generalno zastopstvo in dep. za SHS DESTILAT D. D., ZEMUN. — Zastopstvo za Slovenijo in Medijunje pri A. S. RABON, Ljubljana.

J. Senzacija

JOSEPHINE

Senzacija

JOSEPHINE

JOSEPHINE BAKER

DANES! 4., 6., 8. in 9. DANES!

Najlepša kreolka sveta, za katero nori ves Pariz. — Hram fakirjev. — Živa postelja. — Trije hudički. — Poljubčki pod zidom. — Med nebom in zemljo. — Živa pahljača. — Ples na ogledalu. — Ples na drevesu. — Ples z bananami. — FATOU-FATOU itd. itd. Vse kliče: Josephine! Josephine! Josephine! Tout pour Josephine!

Za kratek čas, smeh in zabavo skrbi najboljši komik sveta, slavni

CHARLIE CHAPLINA

PREMIJERA! Preskrbite si pravočasno vstopnice! PREMIJERA!

Elitni Kino Matica. najuglednejši kino v Ljubljani. Tel. 124.

Edino najboljša darila so:

Josip Petelinca GRITZNER

in pletilni stroji - Dubled

Najnižje cene. — Tudi na obroke. — Večletna garancija. — Najnovejša oprema.

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7. (Poleg Prašernovega spomenika za vodo. Telefon 918.

Otroški voziček

ponikljan, skoro nov — naprodaj. — Naslov pove uprava «Slovenskega Naroda». 229

Iščemo za takojšnji nastop KURILNIŠKEGA, odnosno

kotlarskega mojstra

za nadzorstvo obratovanja kotlarne v večjih papirnicah. Prosilci naj z navedbo svojega doseda nje službovanja in zahtevkov ter prepiši sprazoval o dosedanem službovanju in o dovršenih strokovnih izpitih sporočijo svoje naslove tajništvo Zdrženih papirnic d. d., Ljubljana, Dunajska cesta 1. 198

KEMIJSKI LABORATORIJ

za industrijo, kmetijstvo in trgovino.

Analize zemlje z določitvijo gnojenja. Preiskava in določitev vrednosti umetnih gnojil.

Preiskave modre galice in drugih za pobiranje škodljivcev določenih sredstev.

Vinske analize. Ugotovitev vinskih bolezni ter njih ozdravljenje. Bistrenje vsakovrstnih vin.

Raznovidne analize za industrijske potrebe.

Dobava kvasnih glivic za vretje in prevretje vin; zaloga sredstev za pobiranje škodljivcev, kakor «Conchynol», «Arbinol» in «Himelin» v vinogradništvu, sadjarstvu in vinarstvu.

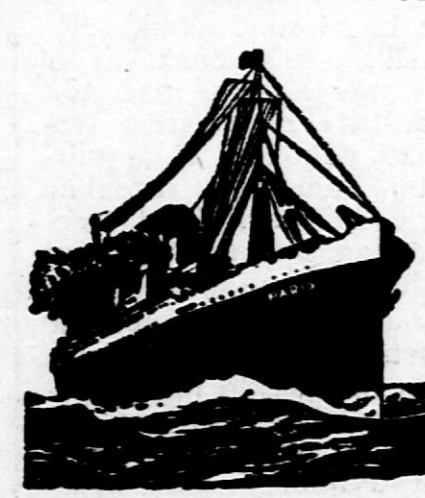
Kemijsko čisti preparati za industrijske laboratorije in slične ustanove, kot normalne kisline, normalne lužine, koncentrirane in raztancene raztopine itd.

MARIBOR — Trg Svobode št. 4 — MARIBOR

Francoska linija (French Line)

Cie. Cie. Transatlantique HAVRE-NEWYORK samo 5 1/2 dni čez morje —

Dobra hrana in pijača brezplačno.

Cie. Chargeurs Réunis, Sud-Atlantique, Transports Maritimes za severno in južno Ameriko z ekspres parniki, kateri vozijo vsak teden iz Havre, Bordeaux in Marsilije v Argentinijo, Uruguay, Chile, Avstralijo in Kanado.

Tozadevna pojasnila daje brezplačno zastopnik

Ivan Kraker, Ljubljana

Kolodvorska ulica 35

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavnica Din 50.000.000—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

ustanovljena 1900
LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PODRUZNICE:

Brezice, Celje, Crenselj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, Agencija Legato.

Poštni ček. račun Ljubljana 10509
Brzjav. naslov: Banka Ljubljana
Tel. šte. 261 413 502 503 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela